

**Notulen van de openbare vergadering van het
Algemeen Bestuur van Waterschap De Dommel op 2 april 2025 in Boxtel**

Voorzitter *E. de Ridder, watergraaf*

Secretaris *H.J. Kielenstijn, secretaris-directeur*

Aanwezig:

de leden: F.H.G. Aarts (50PLUS), mw. C.J.W.M. Aerds (Water Natuurlijk), mw. M.W.A. Bemelmans (Water Natuurlijk), P. van Benthem (PvdA), M.G.M. de Bijl (Water Natuurlijk), M.M.F. Dewachter (Water Natuurlijk), J.W.M. van Gerven (Werken aan Water), A.A.M. Houbraken, J.J.M. Jacobs (CDA), mw. B.W.A.M. Kisters (VVD), J.W.M. Kuppens (VVD), J. Lammers (PvdD), V.E.C. Lokin (Natuurterreinen), E. Niemeijer (BBB), S.J. Peeters (VVD), B.F.A.M. van Rijckevorsel (Natuurterreinen), mw. H.L.S. de Rooij (PvdD), mw. M.M. Ruijs (Water Natuurlijk), mw. M.P. van Santvoort, A.T.J.M. van Selst (BBB), mw. V.T.C. Slegers (Water Natuurlijk), B. Steunenbergh (VVD), M.J.P.A. Tholen (Ongebouwd), F.L.M. Tijhof (PvdA), M. Tollenaar (Water Natuurlijk), C.A.A.A. Tönissen (PvdA), M.J.H. van de Ven (BBB), M.W.J. Verhees (PvdD), G.A.C.M. Verhoeven (CDA) en mw. M.H.E. van der Zanden-van Rooij (Ongebouwd).

Mede aanwezig:

mw. I.R. Adema (commissaris van de koning).

Inspreker:

T. Linssen.

Notulist:

R. Boot.

1. Opening en vaststelling agenda.

De voorzitter opent de vergadering met de bede en heet de aanwezigen hartelijk welkom, in het bijzonder de commissaris van de koning, mevrouw Adema.

Hij deelt mede dat de heer Van Gerven heeft laten weten later ter vergadering te komen.

Hierna trekt hij nr. 2, zodat eventuele hoofdelijke stemmingen zullen aanvangen bij het lid mevrouw Aerds.

Hij wijst erop dat maandag jl. nog een agendapunt aan de vergadering is toegevoegd: de herbeëdiging van de watergraaf. Na dat agendapunt zal kort worden geschorst en wordt de vergadering rond twee uur voortgezet.

Er heeft zich een inspreker gemeld en er zijn drie moties-vreemd aangekondigd.

Mevrouw De Rooij stelt voor agendapunt 4.1 van de agenda te schrappen. Haar fractie vindt dat dit punt nog niet klaar is om er een beslissing over te nemen omdat de gevolgen en risico's nog niet duidelijk zijn.

De heer Van Benthem vindt schrappen niet nodig. Het alternatief zou zijn dat dit punt naar de voorjaarsnota wordt getrokken en dit is de laatste kans voor de voorjaarsnota om nog iets van kaders mee te geven. Dat is volgens hem beter dan geen kaders meegeven aan het DB.

Het ordevoorstel wordt in stemming gebracht en verworpen met 24 stemmen tegen en 3 voor (PvdD).

Mevrouw Slegers was tijdens de stemming niet in de zaal, de heer Van Gerven was nog niet aanwezig.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

De voorzitter draagt het voorzitterschap over aan de vicevoorzitter, mevrouw Ruijs.

1.1 Herbeëdiging watergraaf.

De waarnemend voorzitter zegt verheugd te zijn dat dankzij de inspanning van enkele mensen de herbeëdiging van de watergraaf nu op de agenda staat. Zij heet in het bijzonder welkom de commissaris van de koning Ida Adema en de kabinetschef Henk Smit, en natuurlijk de familie van Erik de Ridder: Marleen en de dochters Nienke en Emma. Delano is thuis. Erik spreekt altijd vol trots over hun.

Het AB heeft eind 2024 een unanieme aanbeveling gedaan om de huidige watergraaf, Erik de Ridder, voor een tweede termijn voor te dragen. Op 1 mei a.s. is het zes jaar geleden dat de heer De Ridder is begonnen als watergraaf. De aanbeveling heeft ertoe geleid dat de koning het besluit van het AB heeft gehonoreerd en de heer De Ridder heeft herbenoemd.

Mevrouw Adema noemt het een belangrijk en mooi moment. Het is mooi om te horen dat de naaste familie van de heer De Ridder hier ook aanwezig is. Het is niet niks, Erik is al bijna zes jaar watergraaf. Dat betekent dat de herbenoeming aan de orde is en dat is een belangrijk moment, zowel voor betrokkene zelf als voor de andere aanwezigen. Het is voor iedereen mooi dat de heer De Ridder heeft aangegeven dat hij verder wil en dat er een unanieme aanbeveling was, zegt volgens haar veel over zijn draagvlak in deze rol.

Voor haar was het net aardig om te zien dat het monistische bestuursmodel nog steeds bestaat hier. Zij zag ineens handen omhoog gaan achter de bestuurstafel toen er werd gestemd. Zij is al zo lang geleden begonnen in het bestuurlijk bestel dat zij dat als wethouder nog heeft meegemaakt. Dat was in 2001, maar daarna was het daar al snel afgelopen met het monistische systeem. Gelukkig heeft het oudste bestuursorgaan van Nederland nog altijd tradities die andere al niet meer hebben. Het feit dat dit het oudste bestuursorgaan is, maakt ook dat iedereen met respect naar het werk van de waterschappen mag kijken. Zij heeft zelf nooit begrepen dat er mensen zijn die de waterschappen bij andere organen willen voegen. Dat heeft zij altijd een slechte zaak gevonden en zij is dan ook blij dat zij in deze context hier mag zijn.

Het werk van het waterschap is wel complexer geworden, net als dat van de provincie. Zij denkt dan aan klimaatverandering, bodemdaling, waterveiligheid,

energietransitie, natuur en landbouw; allerlei onderwerpen waarmee niet alleen de provincie van doen heeft maar die ook binnen het waterschap aan de orde zijn. Uiteindelijk geldt natuurlijk ook voor de rol van watergraaf en dijkgraaf dat het niet makkelijker is geworden. Zeker in deze provincie speelt er enorm veel. En veel van het werk dat wordt gedaan, hangt van het AB af en hoe dat alles regelt. Het gaat om goed waterbeheer. Het rapport “Zonder Water Geen Later” geeft nadrukkelijk een handelingsperspectief hoe iedereen zich zou moeten verhouden tot water. Het gaat om gezondheid en om leefbaarheid. Een goede waterbalans is van belang voor de natuur, maar ook voor de economie. En waterschappen spelen daarin een cruciale rol. Als hoeders van het water en ook als innovatieve krachten in de transitie naar klimaatbestendigheid. Binnen waterschap De Dommel heeft Erik de Ridder zich de afgelopen jaren bewezen als een bestuurder met visie en daadkracht. Onder diens leiding zijn belangrijke stappen gezet in klimaatadaptatie, waterkwaliteit en samenwerking met inwoners, boeren en bedrijven. Altijd als de provincie een beroep op hem doet of wanneer contact even nodig is, is dat altijd meteen mogelijk en is dat ook altijd goed. Hij is actief en laat zijn gezicht veel zien in het veld. Onlangs kwam zij hem nog in het wild tegen bij een lezing over water in Berkel-Enschot. Dat was geen toeval; zij mocht daar een verhaal houden over water, maar zij was ongelooflijk blij dat Erik als haar secondant toen antwoord kon geven op een lastige vraag. Dat was een prima een-tweetje. Zij herbeëdigt de heer De Ridder dan ook graag en onderstreept daarmee het vertrouwen in zijn aanpak en het belang van de stabiliteit in het waterschapsbestuur. Zij feliciteert Erik de Ridder alvast en wenst hem veel succes met het voortzetten van diens waardevolle werk.

Nadat de aanwezigen zijn gaan staan, legt de heer De Ridder de eed af in handen van de commissaris van de koning.

Hierna ondertekenen de commissaris van de koning en de heer De Ridder de akte van herbenoeming.

Nadat de aanwezigen hun zetel weer hebben ingenomen, verleent de waarnemend voorzitter het woord aan de heer De Ridder.

De heer De Ridder vertelt dat hij een appje kreeg: “Erik, onze watergraaf heeft zijn vertrek aangekondigd, en ik denk écht dat jij zijn opvolger zou kunnen zijn”. Als hij niet veel later de profielschets leest, gaat zijn bloed sneller stromen. Wat een uitdagende opgave! Watergraaf. Nooit aan gedacht. Of toch? Hij gaat terug in de tijd en moet iets bekennen. Hij weet dat zijn vader en moeder meekijken via de livestream en heet hen welkom. Zij weten dit al, maar de mensen in de zaal nog niet. Hij vertelt eerlijk dat hij zijn vader heeft teleurgesteld. Als kind hoort hij na de zomervakantie altijd grote verhalen van zijn vriendjes over verre vakanties, warme stranden en zonnige oorden. Maar het gezin De Ridder is in de zomer van 1987 in Nederland. Het is niet warmer dan een graad of 16 en het motregent. Hij staat bij de Volkeraksluizen en zijn vader vertelt dat dit een van de grootste sluizen is van Nederland, gebouwd als onderdeel van de Deltawerken en dat voor de bouw de voorbereidingen al jaren van tevoren beginnen. Zijn vader is civiel ingenieur bij Rijkswaterstaat en houdt van zijn werk. Het gezin gaat nooit op vakantie naar de zon, maar blijft de zomers in Nederland en bezoekt projecten waaraan vader werkt. “Kijk dit ingenieuze sluisstelsel” of “we kunnen daar nog even langs een kanaaltje rijden,” zijn zus en hij kunnen het drómen. Maar de lichtjes in de ogen van zijn vader als die vertelt over het vak maken veel goed. Hij

is trots op zijn vader. De tripjes voeren langs stuwen, gemalen, bruggen en dijken. Zijn vader vertelt over de totstandkoming van de projecten en maakt daarbij de eigen rol vaak klein en de rol van anderen juist groot. De woorden van zijn vader raken en inspireren hem.

Een paar maanden later houdt hij in groep 6 een spreekbeurt over het functioneren van sluizen. Hij hoort zijn klasgenoten achter zijn rug om lachen als ze het onderwerp horen, maar toch krijgt hij ook bij hen lichtjes in de ogen. Ook in zijn jaren op de middelbare school blijft zijn vader steeds pushen om civiel ingenieur te worden, omdat een mooier vak dan civiele techniek niet zou bestaan. Hij luistert niet, want hij wil arts worden, medicijnen studeren en als “flying doctor” in verre oorden mensen helpen. Maar zijn studie geneeskunde in Leuven wordt inhoudelijk niet zo’n succes en na het eerste jaar maakt hij de overstap naar bestuurskunde in Tilburg. Ondanks zijn falen in de geneeskunde, is zijn vader verrassend positief en steunt hem volledig. Die ziet weer kansen, want ook met bestuurskunde kun je in het watermanagement terecht komen. Zijn vader heeft zelfs grote plannen met hem: minister van Verkeer en Waterstaat of dijkgraaf bij een waterschap; dat is echt een mooie organisatie. Maar ook dat gaat bij hem het ene oor in en het andere oor uit. Of is er toch een zaadje geplant?

Bijkomend voordeel van zijn overstap naar Tilburg is dat hij dichterbij zijn vriendinnetje komt te wonen. Zij hebben elkaar leren kennen op vakantie na de middelbare school. Marleen komt uit Brabant en woont bij haar ouders in Drunen. Marleen was zo oud als zijn oudste dochter nu en beiden weten meteen dat wat zij hebben, meer is dan een vakantieliefde. Voordat hij het weet, is hij op een familiedag in Brabant, aan de keukentafel op de boerderij van opa en oma, in Herpt. Aan die keukentafel gaat er een wereld voor hem open. Hij wordt hartelijk ontvangen, hoewel ze maar weinig van hem begrijpen als “student” en “praatjesmaker” uit de Randstad. Maar hij voelt zich er thuis.

Opa werkt hard, dag en nacht voor diens familie, koeien en boerderij. Maar eigenlijk draait alles om oma: het gezin, het ondernemerschap en de beslissingen. Hij is gefascineerd door het leven met de seizoenen en de liefde voor en kennis van de natuur. Hoewel hij als stadsjongen nauwelijks het verschil kent tussen een kievit en een grutto, leert hij daar alles over het leven met en respect voor de natuur. Van een afstandje ziet hij dat het vaak best pittig is. Opa heeft het zwaar en oma loopt de gaatjes dicht. Een opvolger in de familie is ondanks het grote gezin niet voorzien, maar stoppen met boeren is geen optie. Daarvoor zit het te diep. Je solliciteert niet om boer te worden; je wordt zo geboren. Het is geen baan; het is een bestaan.

Ook in het beheergebied van De Dommel voel je die spanning aan de keukentafel. Boeren die moeten stoppen, omdat er geen opvolging is of omdat het perspectief ontbreekt door regels, systeemdruk en andere omstandigheden. Hij kan met hen meevoelen, omdat hij de spanning herkent van de keukentafel in Herpt. Die spanning is er ook in deze zaal, als in het voorjaar van 2024 sprekers uit de Kempen vertellen over hun problemen. Indrukwekkende, emotionele verhalen over hoe hun huizen, hun land, en daarmee letterlijk hun hele bestaan door wateroverlast in gevaar wordt gebracht.

In het veld voelt hij die spanning nog beter. Samen met Bas Peeters is hij uitgenodigd door de voorzitter van de ZLTO om een kijkje te nemen in de omgeving van Wintelre en het gesprek aan te gaan met een van de boeren. Zodra zij het erf oprijden, blijkt het er niet één te zijn. Er zitten vijftig boeren in een huifkar en ze worden uitgenodigd om met hen het gebied in te trekken. Bas Peeters en hij schrikken, want dit was niet de afspraak en de sfeer voelt een beetje vijandig. Het lijkt een beetje een hinderlaag. Maar als bestuurder wil hij

blijven staan als het lastig wordt; met een luisterend oor, een warm hart en een rechte rug. Dus Bas en hij gaan mee. Het is een beladen rit, de mensen zijn boos, radeloos, getroffen door aanhoudend noodweer en ongekende hoeveelheden regen. De schade is groot. Sommige kunnen deze klap misschien nog wel incasseren, maar andere maken zich zorgen. Wie is verantwoordelijk voor de keuzen van het waterschap? Hij en Bas. Voor hem als bestuurder staan drie elementen centraal: het overbruggen van tegenstellingen, het nemen van besluiten en het uitleggen daarvan. In deze tijden is dat belangrijker dan ooit. Als bestuurder sta je op als het lastig wordt. Met een luisterend oor, een warm hart en een rechte rug. Want wat gebeurt er allemaal buiten? Klimaatverandering is niet langer een begrip van “ver weg”, “ooit” en “later”, maar van ongekende, niet eerder vertoonde weertypes en bijbehorende overlast en gedoe.

Op de nieuwjaarsreceptie wenste hij de AB-leden niet voor niets “een gelukkig, gezond en vooral een beetje gemiddeld 2025” toe. In zijn zes jaar als watergraaf zijn er drie extreem droge jaren geweest (2019, 2020, 2022), één jaar met een nationale ramp in Limburg op kilometers van dit gebied (2021, Valkenburg) en twee jaar met ongekende hoeveelheden neerslag (2023, 2024). Dit gebied is niet goed bestand tegen deze weerextremen. De Dommel heeft geen Woudagemaal dat het kan aanslingeren als het te nat wordt. In dit gebied is er geen aansluiting op het IJsselmeer om wat water in te laten als het extreem droog is. De Dommel moet het in dit bekenlandschap zien te redden door mee te bewegen met de natuur. Maar als de natuur zo grillig is en het ene extreme het andere opvolgt, is meebewegen wel heel ingewikkeld. Het is niet mogelijk dit gebied van de ene op de andere dag om te turnen, functies op te heffen of weg te denken, te meer niet omdat die functies heel verweven zijn en continu in beweging. Denk maar aan de landbouwtransitie, de natuuropgaven en de ontwikkelingen in Brainport rond Eindhoven.

Met het vaststellen van de watertransitie en het Waterbeheerprogramma (WBP) in 2021 heeft De Dommel aangegeven hoe het meent dat het gebied beter toegerust is te krijgen voor de klimaatverandering en de bijbehorende weerextremen. Wat hij krachtig vindt, is dat er wordt gewerkt aan een omgeving die tegen een stootje kan en dat wordt erkend dat de transitie wel een generatie kan duren. De kaderrichtlijn water (KRW) zet daarnaast de spotlight op het vraagstuk van de waterkwaliteit, waar ook een enorme opgave voor De Dommel ligt. “Wat schoon is moet schoon blijven” en “wat er niet in zit hoeft je er ook niet uit te halen.” Dat zijn richtinggevende principes die pas betekenis krijgen met concrete plannen, die naar zijn smaak nog niet concreet genoeg zijn. De focus moet steeds meer gericht zijn op het voorkomen van vervuiling. Eerlijk gezegd wordt ook met de huidige rioolwaterzuiveringen het vuile rioolwater wel gezuiverd, maar niet echt schoongemaakt. De Dommel kan de komende tijd de vergunningen voor directe lozingen herzien, maar daarmee blijven bedrijven nog altijd vuil afvalwater lozen waarmee ze de omgeving belasten.

Als het doel is om op korte termijn kosten laag te houden en bedrijven maximale ruimte te geven, slaagt De Dommel daarin. Maar zo worden de kosten van vervuiling wel doorgeschoven naar volgende generaties. Als je het principe “wat schoon is moet schoon blijven” voorop zet, past een andere aanpak, zeker richting 2050. Hij beseft dat deze uitspraken de wenkbrauwen hier en daar kunnen doen fronsen, maar hij vindt dat het waterschap meer moet doen. Bijvoorbeeld door met de partners te werken aan een verbod op het vervuilen van water en omgeving. Hij is voorstander van het afbouwen van lozingsvergunningen en het inzetten op andere vormen van zuiveren. Het is nu al technisch mogelijk om het vuilste water terug te zuiveren tot drinkwaterniveau. Dat is duur, vraagt veel energie en je houdt altijd een restproduct over, maar het

kan nu al wel. Hij snapt best dat je dit niet eventjes overal kan invoeren, los van de technische haalbaarheid. Maar denk eens 30 jaar verder. Kan men zich veroorloven dat het dan nog net zo gaat als nu?

Hij hoopt echt dat het lukt om over de beperkingen en bedenkingen heen te stappen en dappere stappen te zetten in de watertransitie. Hij zal zich daar vandaag inhoudelijk niet verder over uitspreken, maar hij wil er in zijn rol als watergraaf vooral bij helpen dat het debat hierover in alle scherpheid kan worden gevoerd, zodat het AB zijn afweging kan maken. Hij heeft goede hoop dat het gaat lukken om de tegenstellingen te overbruggen, juist in het unieke gebied van De Dommel, waar een derde stedelijk is, een derde landbouw- en een derde natuurgebied, niet naast elkaar maar volledig vervlecht. Hij gelooft in het bij elkaar brengen van de tegengestelde belangen; niet door ze te laten botsen, maar door ze te verbinden. Zijn vingers jeuken als hij deze kansrijke puzzelstukjes - soms letterlijk - boven de tafel ziet zweven. Misschien is het te optimistisch om te zeggen dat het gaat lukken, maar hij gelooft erin. De Dommel kan samen met grondeigenaren, provincie, natuurpartners en gemeenten die puzzel leggen.

Dat gebeurt bijvoorbeeld goed in het Van Gogh Nationaal Park. Alle belanghebbenden zitten aan tafel en hebben de visie van het Van Gogh Nationaal Park ondertekend. In dit nationaal park ziet hij een toekomst voor agrarisch ondernemers, ruimte voor natuur en uitbreiding van het stedelijk gebied. Allemaal in elkaar verweven, maar op een manier die niet ten koste gaat van de omgeving, maar hieraan juist een bijdrage levert. Hij gelooft hierin en weet dat het kan. Daarom is hij watergraaf geworden en heeft hij met volle overtuiging zijn herbenoeming aanvaard. Besturen is voor hem het overbruggen van tegenstellingen. Waterschap De Dommel is voor hem meer dan alleen de verbinding tussen verschillende belangen; het staat voor de watertransitie. De tijd is voorbij dat waterschappen vooral plannen mogelijk moesten maken. Als iemand wil bouwen op een plek waar het altijd nat wordt, zorgt het waterschap voor onderbemaling en pompt het het water weg zodat men droge voeten houdt. Als het te nat wordt voor een gewas, is de beheerder van het waterschap onderweg om de stuw te verlagen. De inwoner vraagt, het waterschap draait. Het is een enorme kwaliteit van het waterschap dat het over de theoretische en praktische kennis beschikt om dingen mogelijk te maken. Iedereen hier mag trots zijn op wat dat dit land heeft gebracht, zoals de Volkeraksluizen en de Deltawerken, maar hij denkt ook aan de hoogwaterveiligheid rond Den Bosch en de ontwikkeling van de omgeving van Eindhoven. Daar is de afgelopen jaren een kwaliteit aan toegevoegd, omdat het waterschap iets vindt van waar, wanneer en hoe het de expertise en kracht wil inzetten. Het is nog altijd een uitvoeringsgerichte organisatie, maar niet langer een organisatie zonder eigen plan en voor alle plannen van anderen. De vraag is hoe deze plannen bijdragen aan een toekomstbestendige leefomgeving en wat de mening erover is. Dankzij het handelingsperspectief watertransitie en de watervisie kan de omgeving zelf al inschatten hoe ambities worden geraakt door vraagstukken van water en bodem. De Dommel wil meedenken wat er kan en hoe. Maar Johan Remkes zei al dat niet alles overal kan. Ook de komende jaren zal veel van de inzet en betrokkenheid van De Dommel worden gevraagd, zowel van de medewerkers als van het bestuur. Voor de watertransitie, de uitdagingen door klimaatverandering, de spanning in de natuur en aan de keukentafels van het boerenbedrijf, de noodzaak en de steeds stijgende kosten van investeringen in het waterschap en de omgeving.

Afgelopen weken is er in het AB gesproken over de spanning die dat in deze zaal oproept. De opgaven zijn groot, evenals de ambities. Hoe breng je ambities en

opgaven aan de ene kant en uitlegbaarheid en betaalbaarheid aan de andere kant met elkaar in balans? De spanning is evident. Kan het waterschap zich - letterlijk - veroorloven de benodigde investeringen te doen versus kan het zich veroorloven die niet te doen. Waarmee helpt dit bestuur de kinderen en kleinkinderen het best? Onderzoek toont dat niets doen tot 2050 tussen € 77 en € 173 miljard aan klimaatschade kan kosten. Daarom zijn investeringen in klimaatadaptatie nodig, zoals het verstevigen van dijken, het verbreden van rivieren en beken, maar ook meer groen in steden en dorpen. De totale investeringslasten zijn berekend op € 42 miljard tot € 83 miljard. Het is naar zijn oordeel een verstandige keuze, maar ook hier gaat de kost voor de baat uit, want dit kost op de korte termijn heel veel geld. Hij weet dat het waterschap niet voor alles verantwoordelijk is, maar het vindt er wel iets van. En de expertise en de kracht om er wat aan te doen zijn in huis. Hij gelooft in een Nederland waar de kinderen veilig, gezond en gelukkig kunnen wonen. Met ruimte voor boeren en bedrijven, zonder dat de natuur en omgeving de prijs betalen. Dit Nederland ontstaat niet vanzelf, het vraagt inzet en toewijding van iedereen. Hij bedankt de leden van "zijn" AB voor het in hem gestelde vertrouwen om het hierbij voor te mogen gaan. In deze tijden kan hij zich geen zinnigere en mooiere missie voorstellen dan deze. Zelfs niet als hij terugdenkt aan zijn ambitie om ooit "flying doctor" te worden. Vanzelfsprekend bedankt hij ook zijn ouders voor de inspiratie die zij gaven en voor de vele zaadjes die zij in de loop der tijd hebben geplant. Soms groeit er iets uit. Zijn dank gaat ook uit naar Marleen en de kinderen Emma, Nienke en Delano, dankzij wie hij weet waar het allemaal echt om gaat.

Tot slot bedankt hij Birgitte, zijn steun en toeverlaat, geheugen en geweten in al zijn werk en via haar ook alle collega's van De Dommel. Hij is nog iedere dag gegrepen door hun intrinsieke betrokkenheid bij het werk en het waterschap en bij de niet aflatende inzet om het goed te doen voor de inwoners, ondernemers en omgeving. Zij moeten weten dat hun inzet en betrokkenheid wordt gezien en gewaardeerd. Het is voor hun dat hij samen met de secretaris-directeur als doel heeft uitgesproken om in 2027 de beste overheidsorganisatie van Nederland te worden. Zij verdienen het dat hij en de secretaris-directeur hun best doen om die beste organisatie te zijn. Iedere dag een stapje beter; geen genoegen nemen met minder. Voor de collega's en voor de omgeving. De opgaven zijn groot, de ambities enorm. Maar De Dommel kan dit en gaat het doen. (Applaus.)

De heer Van Gerven is, te 13.25 uur, ter vergadering gekomen.

Hierna schorst de waarnemend voorzitter de vergadering om de aanwezigen de gelegenheid te geven de heer De Ridder te feliciteren.

Nadat de voorzitter de vergadering heeft heropend, stelt hij aan de orde:

1.2 Toelating tijdelijk benoemd AB-lid A.A.M. Houbraken.

Voorstelnr.: 308668

De heer Niemeijer verklaart namens de commissie ter controle van de geloofsbrieven (die mede bestaat uit mevrouw Kisters en de heer Dewachter) dat deze in orde zijn bevonden en dat de kandidaat voldoet aan alle voorgeschreven vereisten. De commissie adviseert de heer A.A.M. Houbraken toe te laten als tijdelijk lid van het AB van waterschap De Dommel.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het advies van de commissie besloten.

Nadat de aanwezigen zijn gaan staan, legt de heer A.A.M. Houbraken de verklaring en belofte af in handen van de voorzitter.

Hierna nemen de aanwezigen hun zetel weer in.

1.3 Insprekers op grond van artikel 63 RvO AB.

De voorzitter deelt mede dat zich op grond van artikel 63 van het reglement van orde een inspreker heeft gemeld. Volgens dat artikel kan een verzoek worden gedaan om in een AB-vergadering in te spreken over een niet geagendeerd onderwerp met een spoedeisend karakter. De heer Linssen heeft het verzoek gedaan om in te spreken namens boerencollectieven uit de Kempen. De spreektijd is maximaal vijf minuten. Daarna kan het AB nog verduidelijkende vragen stellen. Er is geen ruimte voor overige inbreng of om in debat te gaan.

De heer Linssen stelt dat hij insprekt namens twee collectieven van in totaal 35 agrariërs. Hij wil het hebben over wat er met name het afgelopen jaar is gebeurd in de Kempen en wat zich daar weer dreigt af te spelen. Iedereen hier is in 2024 wel eens in het buitengebied geweest. Daar heeft men kunnen zien dat de agrariërs toen zijn geconfronteerd met de onmogelijkheid vanwege wateroverlast om hun landerijen te bewerken in deze tijd van het jaar. Waar dat niet lukte, was er al snel sprake van schade. Waar het wel nog lukte, ontwikkelde het gewas zich niet en waar het gewas zich wel nog heeft ontwikkeld, was er een probleem om het geoogst te krijgen. Waar dat enigszins lukte, was er last van structuurbederf. Het was een rampjaar met enorme financiële gevolgen. De vraag is wie voor die financiële gevolgen aan de lat staat en hoe dit is te voorkomen. Duidelijk is dat er sprake is van wateroverlast. Dat heeft geleid tot een ramp en tot het inschakelen van taxateurs die nu bezig zijn om de schade te inventariseren. De conclusie is dat veel agrariërs, zeker de jonge, dit geen tweede keer kunnen dragen. Hoe wordt de schade van het afgelopen jaar opgelost en wat wordt er gedaan om een nieuw rampjaar te voorkomen? De voorzitter heeft gezegd dat het DB de dialoog zoekt. Ook de boeren doen dat. Zij hebben zich voorzien van deskundige bijstand in de vorm van een gerenommeerd hydrologisch bureau. De eerste gesprekken zijn gevoerd met vertegenwoordigers van het DB, in aanwezigheid van een hydroloog van de kant van de agrariërs. Er is aangeboden om mee te denken om dit probleem structureel op te lossen, maar er is ook gevraagd, en hij hoopt daarvoor steun vinden in het AB, te proberen om op korte termijn te doen wat mogelijk is en ook zichtbaar is voor de boeren. Vooral het onderhoud moet meteen worden opgepakt, want het stoort enorm dat op veel plaatsen het onderhoud achterblijft en de waterlopen niet meer conform de legger zijn. Er is, mede op basis van inzichten die de afgelopen jaren zijn ontstaan, gekozen voor ander beleid. Je moet je nu afvragen of dat de juiste keuze is geweest. Hij vindt dat die keuze ter discussie moet worden gesteld en dat het gesprek moet gaan over de vraag of het anders kan. De focus moet duidelijk zijn gericht op het voorkomen van een nieuwe ramp en op het zoeken naar oplossingen voor wat er is gebeurd. Dit is de eerste keer dat hij hier insprekt, maar hij hoopt dat het niet de laatste keer is dat er zaken worden gedeeld en dat dit het begin is van een goede dialoog en van een oplossing voor iedereen.

Mevrouw Van der Zanden vraagt of het waterschap volgens de heer Linssen de goede houding heeft om tot het goede gesprek te komen voor een goede waterhuishouding.

De heer Linssen zegt dat het vertrouwen natuurlijk is geschaad, maar dat het ook kan worden hersteld. Daarom hebben de agrariërs niet alleen verwijten, maar richten zij zich ook op een oplossing. Daarvoor is een bureau in de arm genomen en hij gaat ervan uit dat dit door het waterschap zal worden erkend als een organisatie die in staat moet zijn om samen met de hier aanwezige kennis dit probleem op te pakken.

De heer Verhoeven vraagt of het bureau ook meekijkt naar oplossingen. Kunnen zaken als de KRW worden meegenomen in de dialoog?

De heer Linssen meent dat het bureau, de Walhout Groep, de kennis heeft om bij te dragen aan een oplossing. De referenties zijn van dien aard dat hij verwacht dat het waterschap daar een partij aan heeft waarmee het vooruit kan. De primaire taak van het bureau is om de boeren te adviseren, maar het is al begonnen met de dialoog met het waterschap en de hydrologen van het waterschap.

De heer Verhoeven wil weten hoe de situatie op dit moment is in de Kempen. Hij hoort geluiden dat het rondom Wintelre nog behoorlijk nat is.

De heer Linssen vindt het verbazingwekkend dat het daar nog steeds behoorlijk nat is, hoewel het al een aantal weken goed weer is. Er zijn wat mogelijkheden om de voorjaarswerkzaamheden op de vernatte percelen op te pakken, maar dan moet het achterstallig onderhoud wel worden gedaan door het waterschap. Hij verzoekt contact op te nemen met de betrokken boeren en ter plaatse te gaan kijken wat knelpunten zijn en wat direct is op te lossen. Dat geeft vaak geen definitieve oplossing, maar het toont wel dat wordt opgepakt wat kan worden opgepakt.

De heer Verhoeven vraagt wat de heer Linssen voor oplossingen ziet.

De heer Linssen antwoordt dat een ander bureau dan Walhout de gewassen die teniet zijn gegaan in beeld brengt en de kosten die zijn gemaakt door de boeren. De claim gaat verder ook over de gemiste opbrengst en de aankoop van vervangend voer. Hij hoopt dat het waterschap dit keer anders reageert en de claim niet automatisch doorstuurt naar de verzekeringsmaatschappij. Het waterschap bestaat uit miljoenen mensen. Voor de individuele boeren zijn de bedragen gigantisch, maar voor het collectief van het waterschap valt dat mee. Voor dergelijke schade moet je je niet verzekeren, maar dat moet je samen oplossen. Als je dat neerlegt bij de verzekeringsmaatschappij, worden alleen advocaten daar gelukkig van. Verzekeringsmaatschappijen ontvangen de premies in vreugde, maar uitkeren kost moeite. Als de dialoog wordt gezocht, moet je ook bepalen wie waarvoor aan de lat staat en moet je een gezamenlijke oplossing zoeken.

Mevrouw Van Santvoort vraagt zich af hoe het met het onroerend goed zit, want bij veel inwoners met waterproblemen wordt de schade ook niet uitgekeerd door de verzekering.

De heer Linssen wijst erop dat het probleem bij de boeren vooral in het ongebouwde zit. In het voorjaar worden de landerijen bewerkt, maar er komt geen oogst of de oogst komt niet van het land af of ontwikkelt zich niet. Bij een individuele boer kan de wateroverlast best tot schade aan gebouwd onroerend goed hebben geleid, maar dat is niet waarvoor hij hier staat. Het bebouwen van de landerijen lukt niet en dat moet mede mogelijk worden gemaakt door het waterschap. In het buitengebied zie je dat ook de bossen te lijden hebben gehad van de wateroverlast. Hij pleit ook daarvoor, omdat de biodiversiteit de agrarische sector mede in stand houdt.

De heer Van Gerven wil weten of de Walhout Groep ook onderzoekt wat er mis is gegaan in de al uitgevoerde plannen.

De voorzitter zegt dat hij deze vraag zal toestaan omdat het een verduidelijkende vraag is over de opdracht van het bureau. Maar de afspraak is dat AB-leden een mening over deze zaak achterwege laten.

De heer Linssen antwoordt dat de boeren erkennen dat er in het verleden plannen zijn gemaakt met de beste bedoelingen, maar je kunt op basis van voortschrijdend inzicht tot de conclusie komen dat iets beter op een andere manier had gekund. De boeren maken geen verwijten, maar willen wel gezamenlijk bedenken wat er moet worden gedaan. Wellicht moeten zaken worden bijgesteld of moeten er andere keuzen worden gemaakt. Opnieuw zul je daarbij belangen moeten wegen en hij staat hier voor het belang van de agrariërs. Andere keuzen moeten niet worden gemaakt op basis van louter subjectieve opvattingen van een bepaalde beroepsgroep, maar moeten wetenschappelijk worden onderbouwd. De Walhout Groep is ingeschakeld, om te beargumenteren waarom je toch andere keuzen moet maken.

*Mevrouw Aerdt*s heeft begrepen dat er een claim bij het waterschap komt, maar zij is verbaasd dat de heer Linssen vindt dat De Dommel daarvoor niet de verzekeraar moet aanspreken. Een verzekeraar is juist een onafhankelijke partij die van advies kan dienen.

De voorzitter vindt deze vraag op het randje, omdat er een mening in doorklinkt. Maar hij neemt aan dat mevrouw Aerdt's wil horen waarom de heer Linssen vindt dat de verzekeraar hierbij niet moet worden betrokken.

De heer Linssen vindt dat het DB en het AB voldoende kennis hebben om te merken dat er ergens iets mis gaat. Het waterschap moet dan een helpende hand toesteken bij schade en het heeft zich daarvoor verzekerd. Maar men moet zich eens verdiepen in hoe het loopt als iemand een claim legt bij het waterschap. Dat is een stroperig proces; iemand is jaren in de weer om de schade vergoed te krijgen. Men zal zeggen dat er dan wel iets op is aan te merken, maar juridisch is er altijd wel iets op aan te merken. Een goede advocaat weet er wel raad mee en wordt er ook wijzer van. De vraag is of het waterschap dat moet willen. Als een blind paard kan zien dat er schade is en dat duidelijk is wie daarvoor aan de lat staat, is de vraag of je dan de weg via een verzekeringsmaatschappij moet bewandelen. Ook als de verzekeringsmaatschappij uitkeert, haalt die dat op via de premie. Hij meent dat je dan toch met zijn allen betaalt. Hij vraagt zich daarom af of het waterschap zich moet verzekeren voor kosten die je met zijn allen kunt dragen. Hij snapt best dat De Dommel zich voor sommige risico's verzekert, maar

dat hoeft niet voor hetgeen hij hier vandaag staat. Dat moet collectief worden opgelost.

De heer Van Selst vraagt of de boeren ook de dialoog aangaan met de hydrologen en de bureaus die voor het waterschap werken. Hij wil ook weten of de provincie en gemeenten die hierbij belang hebben, worden betrokken.

De heer Linssen hoopt dat de Walhout Groep voor de hydrologen van het waterschap een partij is waarmee zij gezamenlijk kunnen optrekken. Hetzelfde geldt voor de gemeenten en de provincie. Hij neemt aan dat het waterschap ook al naar de problemen kijkt met gemeenten en provincie. In de gemeenten waar de boeren van het collectief zitten, zijn de lokale bestuurders geïnformeerd over deze actie.

De heer Verhoeven vraagt hoe die gemeenten erin zitten, want zij zien toch ook wel dat bij hun inwoners iets niet goed gaat.

De heer Linssen bevestigt dat die dat ook wel zien. Vooral bij de agrariërs, maar er tekenen zich ook steeds meer problemen af met gebouwd onroerend goed. De gemeenten ervaren nu dat er voor hen een taak ligt. Hij hoopt overigens niet dat als de problemen bij gebouwd onroerend goed zijn opgelost, men de 40 of 50 agrariërs maar weer laat zitten met hun problemen. Ook die problemen moeten voor honderd procent worden opgelost.

De voorzitter dankt de heer Linssen voor de inspraak. Er zijn niet vaak insprekers in het AB. Hij erkent dat het volgen van het reglement van orde soms onbevredigend voelt, omdat dit niet toestaat om meer dan alleen verduidelijkende vragen te stellen. Het is om een ongelijk speelveld in het AB te voorkomen, de een kan wat beter geïnformeerd kan zijn dan de ander. Er ligt namelijk geen stuk en het is niet bekend wat de inspreker gaat zeggen.

Er is nu geen debat voorzien, maar hij zegt graag toe dat hij na de vergadering met de fractievoorzitters en het DB zal overleggen wat hiermee verder kan worden gedaan. Hij zal daarop terugkomen bij de inspreker en de aanwezigen op de publieke tribune en dan aangeven hoe de opmerkingen worden opgepakt.

De heer Linssen ziet dat vooral om iets te initiëren, maar hij hoopt wel dat er naar aanleiding van dit initiatief een reactie komt. Wellicht biedt dit ook de mogelijkheid om eens te evalueren.

De voorzitter herbevestigt dat er een reactie komt.

2. Ingekomen stukken en mededelingen.

2.1 Overzicht ingekomen brieven.

De heer Tollenaar verzoekt om een afschrift van de reactie op ingekomen stuk 8: een mail over de bouw van het megadistributiecentrum in Nuenen.

De voorzitter stelt dat in het overleg met de fractievoorzitters is gemeld dat dit een open eind was. Hij zegt toe dat de reactie¹ op het stuk zal worden toegevoegd aan het overzicht van ingekomen stukken.

---

¹ De reactie is op 10 april 2025 verstuurd en tevens op iBabs toegevoegd onder de ingekomen brief.

Het overzicht wordt voor kennisgeving aangenomen.

2.2 Overzicht schriftelijke vragen van AB-leden.

De heer Kuppens wijst erop dat bij vraag 14 geen antwoord is toegevoegd.

De voorzitter zegt toe dat dit antwoord wordt toegevoegd.²

Het overzicht wordt voor kennisgeving aangenomen.

2.3 Memorie van antwoord.

Het stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

3. Notulen en toezeggingen.

3.1 Vaststelling notulen en besluitenlijst van de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 27 november 2024.

De notulen en besluitenlijst worden zonder hoofdelijke stemming ongewijzigd vastgesteld.

De heer Tollenaar merkt op dat zijn fractie in de rondvraag heeft gevraagd om een integraal overzicht van de acties van het waterschap inzake de schaa sprong. Het DB zou nog kijken op welke manier aan dat verzoek wordt voldaan. Hij stelt voor dit toe te voegen aan de lijst van toezeggingen, zodat hij de voortgang in de gaten kan houden.

De voorzitter zegt toe dat dit zal gebeuren. Hij verwacht een spoedige afdoening.

3.2 Overzicht toezeggingen.

Het overzicht wordt voor kennisgeving aangenomen.

4. Bestuur communicatie en financiën.

4.1 Financieel beleidskader.

Voorstelnr.: 288139

De heer Niemeijer zegt dat de BBB wil dat het DB een vierde scenario creëert voor het financieel beleid tot 2032, omdat de huidige drie scenario's buitensporige verhogingen bevatten. Motie 1 (Scenario 4 Tering naar de Nering) luidt:

""Constateringen:

Over de door het DB aangeleverde 3 scenario's voor het financieel beleid voor de periode tot en met 2032 buitensporige verhogingen bevatten.

Toelichting:

Een verdubbeling van de belastingen in de periode tot en met 2032 zijn erg hoog. Er is in onze optiek: niet of bijna niet gekeken naar een pas op de plaats inzake de uitgaven en de ambities van het Waterschap.

Verzoekt het dagelijks bestuur:

De uitgaven fors naar beneden bij te stellen en de ambities aan te passen aan de beschikbare middelen. Verhogingen van de belastingen tot de inflatiecorrectie te beperken.

Het DB zou kunnen denken aan:

---

² De termijn voor beantwoording op deze vraag loopt nog. Beantwoording wordt opgenomen bij de ingekomen stukken van de AB-vergadering van 21 mei 2025.

- *De beekherstelprojecten stoppen.*
- *Levensduur van installaties en machines te verlengen i.p.v. te vervangen.*
- *Het personeelsbestand niet verder uit te breiden of bij voorkeur af te bouwen.*
- *Stoppen met niet WS De Dommel gerelateerde activiteiten als bijvoorbeeld de Blue Deal.*
- *Inkoop van land te minimaliseren of beter nog af te stoten.”*

De heer Aarts zegt te beginnen met een korte introductie, die voor al zijn moties geldt. Er is hier sprake van een monistisch systeem, maar soms krijgt hij de indruk dat De Dommel drie besturen heeft. De vele discussies gaan vaak over geld en hij heeft het gevoel dat het AB daarbij in herhaling valt. Zoals net al is gezegd lopen de lasten, vooral de waterschapsbelasting, de spuigaten uit de komende jaren. Hij vraagt zich af wat dit voor AB is, als het krampachtig vasthoudt aan het bestuursakkoord, hoewel de wereld in rap tempo verandert. Hij heeft voldaan aan het verzoek van de heer Lokin om dieper op de financiën in te gaan en hij heeft gekeken waar mogelijke besparingen liggen. In motie 2 (Focus op haalbare KRW-maatregelen zonder juridische risico's) verzoekt hij het DB KRW-projecten te pauzeren als er sprake is van juridische belemmeringen en dan te kijken of je kunt herinvesteren in haalbare en kosteneffectieve waterkwaliteitsmaatregelen.

“Constateringen:

- *Het behalen van de KRW-doelen wordt vertraagd door juridische procedures en grondverwervingsproblemen.*
- *Sommige lopende projecten (zoals Beekherstel Groote Beerze traject 2) hebben een hoog juridisch risico.*
- *Alternatieve maatregelen binnen eigen grondgebied kunnen sneller en goedkoper worden uitgevoerd.*

Toelichting:

- *Het vermijden van juridische procedures bespaart €5-7 miljoen.*
- *Herinrichting van bestaande waterlopen en vismigratieknelpunten kan direct worden uitgevoerd.*
- *Door efficiënte besteding blijft de waterkwaliteit de topprioriteit zonder hoge financiële risico's.*

Verzoekt het DB

- *Om alle KRW-projecten met juridische belemmeringen te pauzeren en/of te heroverwegen.*
- *Om prioriteit te geven aan maatregelen binnen eigen grondgebied of zonder juridische obstakels.*
- *Om de bespaarde middelen te herinvesteren in haalbare en kostenefficiënte waterkwaliteitsmaatregelen.”*

Spreker heeft gezien dat er voor klimaatadaptatie een bedrag is gereserveerd van € 20 miljoen waarvan inmiddels € 12 miljoen is uitgegeven. Hij stelt voor om voor de resterende € 8 miljoen een cofinancieringsregeling te treffen met gemeenten. Je hebt dan een drukmiddel om besparingen door te voeren. Motie 3 (Doelgerichte subsidies voor klimaatadaptatie) luidt:

“Constateringen:

- *De stimuleringsregeling voor gemeentelijke klimaatadaptatie kent een budget van €20 miljoen t/m 2027.*
- *Niet alle gemeenten benutten de regeling optimaal, waardoor er middelen onbenut blijven of inefficiënt worden ingezet.*
- *In andere sectoren is cofinanciering gebruikelijk om financiële risico's te spreiden.*

Toelichting:

- *Een matchingsregeling met 50% cofinanciering door gemeenten verhoogt de effectiviteit van de subsidies.*
- *Dit bespaart naar verwachting €4 miljoen zonder klimaatadaptatieprojecten te vertragen.*
- *Gemeenten worden zo gestimuleerd om alleen realistische projecten in te dienen.*

Verzoekt het DB

- *Om per direct een cofinancieringsverplichting van 50% in te stellen voor klimaatadaptatiesubsidies.*
- *Om prioriteit te geven aan projecten die binnen twee jaar kunnen worden uitgevoerd.*

- *Om de effectiviteit van deze regeling jaarlijks te evalueren en indien nodig bij te sturen."*

Zaken als digital twins, artificial intelligence en cyber security zitten vaak nog in testfasen en de impact van die maatregelen is nog onduidelijk. Er is toch al een volledige uitrol gepland. Hij stelt voor die te faseren en eerst te evalueren wat er is geïnvesteerd en wat het oplevert als je dat verder invoert. Hij meent dat daarmee ook besparingen mogelijk zijn. Motie 4 (Gefaseerde invoering van digitaliseringsprojecten) luidt:

"Constateringen:

- *Het Waterschap investeert in digital twins, AI en cybersecurity voor waterbeheer.*
- *De eerste implementaties bevinden zich nog in de testfase en de werkelijke impact is nog onduidelijk.*
- *De huidige investeringsplannen voorzien in volledige uitrol zonder gedegen evaluatie van de lopende pilots.*

Toelichting:

- *Een gefaseerde aanpak voorkomt onnodige uitgaven en bespaart €3-5 miljoen in 2025 e.v.*
- *Eerst een grondige evaluatie van lopende pilots (bijv. Digital Twin RWZI Eindhoven).*
- *Investeringsplannen worden opgesplitst: eerst testen en evalueren, daarna volledige implementatie.*

Verzoekt het DB:

- *Om per direct een fasering in te stellen voor digitaliseringsprojecten, met een eerste evaluatiefase in 2025.*
- *Om geen volledige uitrol te doen voordat bewezen is dat de technologie daadwerkelijk bijdraagt aan kostenreductie en efficiënter waterbeheer.*
- *Om hierover jaarlijks verantwoording af te leggen aan het Algemeen Bestuur."*

Hij heeft net drie keer een aanzet tot besparingen genoemd. In de volgende motie realiseert hij zich dat er niet zoveel keuzen meer zijn, gelet op de oplopende schulden, de oplopende verplichtingen en vooral ook de oplopende waterschapsbelastingen. Die zullen de komende vijf, zes jaar verdubbelen. Als je een doorsnee woning hebt van € 350.000 (in de regio waar hij woont, is voor die prijs niets meer te koop) betaal je ongeveer € 360 per jaar. Over vijf jaar is dat dus € 720 en dat stijgt nog een tijdje door. Hij kan dat aan de achterban van 50PLUS en aan mensen in zijn omgeving niet verkopen. Er is veel over gepraat in de commissie en hij heeft al enkele suggesties gedaan, maar hij kan moeilijk tien moties indienen. Het waterschap zou moeten focussen op waar het voor is: waterveiligheid, schoon water en voldoende water. Hij heeft sterk de behoefte om realistische scenario's uit te werken en keuzen te maken, te faseren en prioriteiten te stellen. De enige keuze die er volgens hem is om een nieuw scenario neer te leggen. Bij de besprekingen over de voorjaarsnota zou deze motie dan ook mede een vertrekpunt kunnen vormen. Motie 5 (Opstellen van een nieuw financieel scenario gericht op kernactiviteiten en beheersing van waterschapslasten) luidt:

"Constateringen:

- *De huidige financiële planning van het Waterschap bevat structurele tekorten en oplopende investeringen, wat leidt tot een grote stijging van de waterschapsbelasting.*
- *De wettelijke kernactiviteiten van het Waterschap zijn: waterveiligheid, schoon water en voldoende water.*
- *De waterschapsbelasting voor inwoners, bedrijven en agrariërs is de afgelopen jaren gestegen en dreigt sterk verder te stijgen als geen keuzes worden gemaakt.*
- *Er is behoefte aan een realistisch financieel scenario waarin:*
  - *Uitgaven en investeringen beter worden afgestemd op haalbaarheid in tijd en geld.*
  - *De stijging van de waterschapsbelasting wordt beteugeld.*
  - *Eerder ingediende moties over prioritering worden meegenomen.*
  - *Gezocht wordt naar cofinanciering*

Toelichting:

- *Een nieuw financieel scenario moet inzicht geven in:*

- Welke projecten direct bijdragen aan de wettelijke taken en welke kunnen worden uitgesteld of geschrapt.
- Hoe belastingstijgingen beperkt kunnen blijven door scherpe keuzes in de uitgaven.
- Hoe efficiencywinst kan worden geboekt, bijvoorbeeld door cofinanciering of gefaseerde uitvoering van plannen.
- Dit geeft het DB handvatten voor een toekomstbestendig en financieel verantwoord beleid.

Verzoekt het DB:

- Een nieuw financieel scenario op te stellen dat rekening houdt met een gefaseerde implementatie van de bestaande plannen, waarbij kernactiviteiten prioriteit krijgen en de schuldenquote binnen acceptabele marges blijft.
- Om in de Voorjaarsnota 2026-2030, een scenario uit te werken waarin de stijging van de waterschapslasten wordt beperkt door prioritering van uitgaven en heroverweging van investeringen.
- Om te onderzoeken welke aanvullende of alternatieve financieringsmogelijkheden (zoals externe subsidies of publiek-private samenwerking) bijdragen aan de realisatie van de kernactiviteiten zonder de financiële kaders te overschrijden.
- **Langetermijn analyse** op te stellen van de effecten van de huidige financiële keuzes, met name gericht op de impact op toekomstige investeringen en lasten voor inwoners (ook na deze bestuursperiode)."

Spreker heeft met de vorige moties geprobeerd enkele zaken te analyseren. De vraag die hem boeit, is hoe de medebestuurders oordelen over de gedetailleerde discussies in de commissies. Hij heeft het gevoel dat daar erg veel herhaling in zit en hij vindt dat je stappen vooruit moet zetten. Het AB moet keuzen maken en gezamenlijk zaken afwegen. Hij is dan ook op zoek naar een basis om het bestuursakkoord te herzien. Volgens de Raad voor het Openbaar Bestuur moet openbaar bestuur gebaseerd zijn op betrouwbaarheid, bekwaamheid en betrokkenheid. Dat zijn geen zaken die hij ervaart in de gesprekken en in de commissies. Het wantrouwen daar neemt de laatste tijd eigenlijk alleen maar toe. Hij kan daarover wel uitweiden, maar dat raakt wellicht de belangen van mensen en dat wil hij niet. Hij vindt dat het AB moet proberen te komen tot een door alle fracties gedragen bestuursakkoord. Motie 6 (Herziening bestuursakkoord) luidt:

"Constateringen:

- Het huidige bestuursakkoord van Waterschap De Dommel is tot stand gekomen op basis van een coalitie van partijen die samen een meerderheid vormen in het Algemeen Bestuur.
- Hierdoor worden bepaalde belangen – met name die van "oppositiepartijen" – onvoldoende meegenomen in de besluitvorming.
- Adviezen van de Raad voor het Openbaar Bestuur benadrukken dat goed openbaar bestuur gebaseerd moet zijn op betrouwbaarheid, bekwaamheid en betrokkenheid, en dat besluiten breed gedragen dienen te worden (zie Informatie ROB, 28 maart 2023).
- Een breed gedragen akkoord, waarbij alle leden van het Algemeen Bestuur betrokken worden, draagt bij aan een transparant, democratisch en toekomstbestendig beleid dat evenwichtig de uiteenlopende belangen van inwoners, agrariërs, natuurorganisaties en bedrijfsleven reflecteert.

Toelichting:

- Door het bestuursakkoord te herzien en te baseren op een consensusmodel, krijgt niet alleen de coalitie maar het gehele Algemeen Bestuur een actieve rol in de besluitvorming.
- Dit zal leiden tot een breder draagvlak en een evenwichtiger afweging van de prioriteiten op de kernactiviteiten
- Het aangepaste model sluit aan bij de ROB-adviezen over het belang van goed openbaar bestuur, waarin betrokkenheid en samenwerking centraal staan.
- Bovendien kan een breed gedragen akkoord bijdragen aan het beteugelen van de stijgende waterschapsbelasting, door een afspraak gericht op kernactiviteiten en kostenbeheersing.

Spreekt uit dat, nodigt het AB uit:

- Om het huidige bestuursakkoord te herzien en over te stappen naar een model waarbij het gehele Algemeen Bestuur bij het sluiten van het akkoord wordt betrokken.
- Om een consensusmodel dat een breed draagvlak garandeert en de belangen van alle kiezers weerspiegelt mee te nemen vanaf komende VJN 2026-2030

- *Om te onderzoeken hoe dit model kan bijdragen aan een transparanter, democratischer en financieel stabiel beleid dat tevens de stijgende waterschapsbelasting weet te beteugelen.*

De heer Verhoeven neemt aan dat het binnen de coalitie helemaal niet leuk is. Er zijn allemaal doelen gesteld die niet worden gehaald. De financiën zijn op en de doelen zijn nog niet half gerealiseerd. Daarom dient hij namens de CDA-fractie een motie in met de titel "Tariefstijging mag inwoners niet financieel onder water zetten." In het financieel beleidskader wordt gerekend met een jaarlijks tariefstijging van 10,8% tot 2032. Dat leidt tot meer dan een verdubbeling van de waterschapslasten voor inwoners en bedrijven. Deze stijging valt na 2027 in een nieuwe bestuursperiode. Om de kapitaallasten van de huidige investeringen in 2031 te kunnen betalen moet je tot 2031 de lasten nu al jaarlijks met 10,8% verhogen. Je kunt dus niet denken dat dit wel kan worden doorgeschoven, want hij heeft het nog niet over het addendum, de KRW-plus en andere zaken die moeten gebeuren, zoals achterstand inhalen op infrastructuur en aanpassingen van de rwzi's. Als het waterschap zo doorgaat, komt het op tariefstijgingen in 2030 en 2031 van 20% en meer. Hij vraagt zich af of je dat de burgers wil aandoen. Hij is het ermee eens dat De Dommel moet proberen de doelen te halen, maar op een slimme en doelmatige manier kan dat volgens hem een stuk goedkoper.

Het CDA vindt dat het financieel beleid moet stoelen op soberheid, doelmatigheid en een heldere focus op kerntaken in plaats van op automatisme in tariefverhoging. Het AB moet sturen op het beperken van de lasten, het maken van scherpe keuzen en het reduceren van de exploitatiekosten. In de motie verzoekt hij het DB bij de verdere uitwerking van de voorjaarsnota en de meerjarenbegroting 2028-2032 maximaal uit te gaan van een structurele stijging van 2% tot 3% bovenop de inflatie. Hij vraagt het DB ook om alternatieven voor te leggen die tariefmatiging mogelijk maken. Die zijn toegezegd, maar hij heeft ze niet gekregen. Het is niet te verantwoorden dat inwoners en ondernemers financieel onder water raken door toekomstige stijgingen waarop dit DB nu al vooruitloopt. De motie pleit daarom voor realisme, bestuurlijke terughoudendheid en verantwoordelijkheid richting de gemeenschap. De motie luidt:

"Constateringen:

- *in het dossier voor richtinggevende kaders voor het financieel beleid een tariefstijging wordt voorzien en van 10,8% tot 2032;*
- *deze stijging neerkomt op een meer dan verdubbeling van de lasten voor ingezetenen;*
- *een structurele stijging van 8 procent bovenop inflatie vooruitloopt op besluitvorming in toekomstige bestuursperiodes;*

Overwegende dat:

- *in de meerjaren doorrekening van de voorjaarsnota voor de jaren 2028 en verder vooruitloopt op de volgende bestuursperiode;*
- *deze forse lastenstijging niet acceptabel is voor onze inwoners en ondernemers;*
- *het financieel kader gebaseerd moet zijn op het uitvoeren van kerntaken op een doelmatige en sobere manier;*
- *er voldoende ruimte is voor het reduceren van exploitatiekosten en het stellen van prioriteiten binnen de bestaande opgaven;*

Verzoekt het DB om:

- *ter voorkoming van vooruitlopen op de komende bestuursperiode, bij de verdere uitwerking van de Voorjaarsnota en de meerjarenbegroting 2028-2032 maximaal uit te gaan van een structurele tariefstijging van 2 a 3 procent plus inflatie;*
- *bij het opstellen van de financiële kaders te sturen op beheersing van lasten door een scherpe focus op kerntaken en reductie van exploitatiekosten;*
- *het algemeen bestuur actief alternatieven voor te leggen die tariefmatiging mogelijk maken."*

Mevrouw Van Santvoort zegt dat de inhoud heeft te maken met de sturing op extra uitgaven. Zij wil graag dat de doelen worden bereikt. Bij de begroting moet de realisatie van de doelen het uitgangspunt zijn. Daarvoor zijn financiële

De motie is tot stand gekomen met achtergrondinformatie uit de buraps 2023 en 2024. Daarin staat dat wordt gevraagd om in te stemmen met een kostenoverschrijding per beleidsveld. De auditcommissie controleert dit en geeft steeds als reactie dat het voteren van extra projectbudgetten en begrotingswijzigingen aan het AB moeten worden voorgelegd. De burap en het eindejaarverslag mogen niet te veel verschillen. Maar als het AB een prachtig overzicht krijgt met onverwachte extra bestedingen, wordt dat vaak geaccordeerd. Motie 8 (Sturing op extra uitgaven) luidt:

1. Een begroting op te stellen, waarbij de huidige geprogrammeerde doelrealisatie en de reeds afgesproken financiële kaders het uitgangspunt zijn waarbinnen het Dagelijks Bestuur tot doelrealisatie moet komen.
2. Eventuele extra uitgaven boven reeds afgesproken en in de begroting opgenomen financiële kaders voortaan VOORAF aan het Algemeen Bestuur ter goedkeuring voor te leggen, zodat het Algemeen Bestuur situationeel vooraf kan sturen op extra uitgaven."

Bovendien is er bij de huidige scenario's steeds uitgegaan van uitersten. Er wordt steeds maar aan één knop gedraaid en de andere worden helemaal vastgezet. Als je een zo optimaal mogelijke mix van draaien aan de verschillende knoppen zou maken, kan zij zich voorstellen dat er sprake is van een veel fijnere uitkomst. Daarom roept zij het DB in motie 9 (Een compromis als goede optie?) op een scenario op te stellen waarbij de doelen worden vastgezet maar waarbij een zo

optimaal mogelijke verdeling wordt gemaakt voor het verhogen van de belasting en de schuldquote komende jaren. Motie 9 luidt:

"Constaterende dat [aanleiding weergeven]

- *Het bestuursakkoord ofwel op doelen ofwel op financiële kaders opengebroken moet worden;*
- *Er drie scenario's door het DB zijn weergegeven waarbij aan enkel één van de knoppen (schuldquote, belastingopbrengst, doelen/opgaven) wordt gedraaid;*
- *Er hierdoor enkel extremen in verhoging schuldquote en belastingopbrengst worden weergegeven.*

Overwegende dat [argumenten weergeven]

- *Niet aan enkel één knop gedraaid hoeft te worden, maar dat er meerderen kunnen zijn;*
- *De financiële lasten van het halen van onze doelen gedragen kunnen worden door aanpassing van de schuldquote icm verhoging belastingopbrengst;*
- *Het halen van de doelen hierdoor minder impact hoeft te hebben op de schuldquote en de inwoners.*

Verzoekt het DB / spreekt uit dat / roept het DB op / nodigt het DB uit om:

- *Een scenario uit te werken waarbij een zo optimaal mogelijke verdeling wordt gemaakt over het verhogen van de belastingopbrengst en het verhogen van de schuldquote, waarbij er wordt gekeken hoe de schuldquote en de belastingopbrengst zo min mogelijk omhoog hoeven worden gebracht en onze doelen wel behaald kunnen worden;*
- *Dit scenario bij het AB voor te leggen bij de behandeling van de voorjaarsnota in het BOB model."*

Motie 10 luidt:

"Constaterende dat [aanleiding weergeven]

- *Het bestuursakkoord ofwel op doelen ofwel op financiële kaders opengebroken moet worden;*
- *Er 3 scenario's door het DB zijn weergegeven waarbij aan enkel één van de knoppen (schuldquote, belastingopbrengst, doelen/opgaven) wordt gedraaid;*
- *Er in deze scenario's enkel gevolgen worden weergegeven op schuldquote en belastingopbrengst.*

Overwegende dat [argumenten weergeven]

- *Het verlagen van de doelen verregaande gevolgen kan hebben op waterveiligheid, waterkwaliteit en voldoende water;*
- *Het verlagen van de doelen verregaande gevolgen kan hebben op aansprakelijkheids- / juridische kosten, samenwerkingen en betrouwbaarheid van het waterschap;*
- *Er risico's zitten in alle drie de scenario's, die nu niet kenbaar zijn gemaakt;*
- *Het AB zonder bewust te zijn van de risico's en gevolgen van besluiten geen gedegen besluit kan nemen.*

Verzoekt het DB / spreekt uit dat / roept het DB op / nodigt het DB uit om:

- *Een gedegen risicoanalyse te doen voor alle drie de scenario's op gebied van:*
  1. *financiële risico's van het niet halen van de doelen voor zowel het waterschap als de inwoners als de ondernemers;*
  2. *de waterveiligheid en de gevolgen voor het waterschap op betrouwbaarheid inclusief juridische kosten en procedures;*
  3. *de waterkwaliteit en de eventuele verhoging van gezondheidskosten bij het niet halen van doelen hiervan (bijvoorbeeld KRW);*
  4. *voldoende water;*
- *Het AB inzicht in deze risicoanalyse te geven bij de behandeling van de voorjaarsnota volgens het BOB model.*

De voorzitter constateert dat alle moties voldoende zijn ondertekend, zodat zij verder onderdeel uitmaken van de beraadslaging.

De heer Lokin merkt naar aanleiding van motie 1 op dat het DB een opdracht heeft gekregen van het AB als collectief om het bestuursprogramma te realiseren. De toen voorziene financiële ontwikkeling is daarvoor hard nodig. Het DB kan niet meegaan met het verzoek, want dan zou het afwijken van de opdracht. Als het collectief tot een nieuwe opdracht komt, heeft het DB weer de ruimte om te kijken of het daaraan kan voldoen. De BBB doet daarvoor al een paar suggesties. Het DB hoopt het gesprek over de inhoudelijke keuzen te kunnen maken bij de voorjaarsnota om te voorkomen dat er nu bepaalde dingen worden afgesproken die straks als effect hebben dat de discussie op andere punten klem loopt. Hij ontraadt de motie dan ook.

Mevrouw Ruijs zegt dat het DB motie 2 ontraadt, omdat bij de behandeling in de commissie al is toegezegd dat de nieuwe ontwikkelingen, de resultaten van de jaarrekening en ook de tussenrapportage van het WBP samen worden geëvalueerd en dat de resultaten worden ingebracht bij de voorjaarsnota. Bovendien staan in de tekst enkele veronderstellingen die volgens het DB niet juist zijn, zoals die over het realiseren van doelen op eigen grondgebied. Ten aanzien van motie 3 constateert zij veel overeenstemming, maar toch ontraadt zij deze motie, omdat dit al gebeurt. Het waterschap werkt samen met gemeenten bij koopfinanciering met subsidiebedragen van 50% van de werkelijke subsidiabele kosten. De rest van de kosten is natuurlijk voor de gemeente. Er is een financieringskader van wat wel en niet subsidiabel is. Als er minder wordt uitbesteed, is er overleg met de gemeente over herprioritering, uiteraard voor activiteiten die passen binnen de afspraken over subsidiabele kosten. Het AB krijgt in het eerstvolgende beeldvormend overleg, op 16 april, een presentatie van wat De Dommel doet in stedelijk waterbeheer. Dan zal blijken dat het waterschap al behoorlijk op weg is.

De heer Tijhof merkt over motie 4 op dat digitale transformatie het waterschap een mogelijkheid biedt van een efficiënte bedrijfsvoering en zo de doelstellingen uit WBP-5 kan halen. Deze projecten helpen om efficiënter en effectiever te werken. De heer Aarts heeft al gezegd dat er sprake moet zijn van fasering voordat je van een testfase naar een definitief project gaat en dat is precies wat nu al gebeurt. Er wordt gestart met een pilot en als die effectief blijkt, wordt daarmee verdergegaan. Hiermee wordt dus geen besparing bereikt. De Dommel heeft een informatieplan 2024-2027 opgesteld. Het AB is daarover in december jl. bijgepraat in een waterbrief. In dat informatieplan staan doelen en de koers die daarvoor nodig is. Over de uitvoering van dit plan wordt uiteraard verantwoording afgelegd in de buraps. Het AB wordt op de hoogte gebracht van feitelijke veranderingen. Hij ontraadt dus deze motie.

De heer Lokin zegt over motie 5 dat de denklijn van de heer Aarts wordt gesteund. In essentie kan de motie worden overgenomen, maar hij heeft wel enkele kanttekeningen.

Ook hij streeft naar zo laag mogelijke kosten, maar niet in plaats van de opgave die de maatschappij aan het waterschap heeft gegeven en die het AB heeft geconcretiseerd als opgave voor het DB om dat zo goedkoop mogelijk te doen; niemand wil meer geld uitgeven dan nodig.

Kernactiviteiten is een begrip dat veel wordt gebruikt en waarover nog steeds geen goed beeld bestaat. Het DB vindt dat het het beste kan praten over maximale impact. De opgave is de impact te optimaliseren en dat gebeurt aan de hand van DIN's. Het DB voert het gesprek met het AB aan de hand van de DIN's over de dingen die het met prioriteit, of later of misschien helemaal niet moet oppakken. Het lijkt hem beter het begrip kernactiviteiten niet nader te definiëren, maar op de ingeslagen weg door te gaan.

Wat in de motie wordt gesuggereerd over subsidies is al de standaard werkwijze. Het lijkt hem goed eens met het AB te delen wat het waterschap allemaal aan geld ophaalt bij derden in plaats van bij de belastingbetaler. Hij wijst erop dat alle inbreng van het AB medevertrekpunt is voor de voorbereiding van de voorjaarsnota, maar hij wil wel reëel zijn. Het is al heel complex om de huidige opgaven te persen in de afgesproken financiële kaders. Men moet dus geen wonderen verwachten. Hij zegt niet dat het niet zal lukken, maar het is al

uitdagend om binnen de lijntjes te blijven, laat staan dan nog lager te gaan dan al is afgesproken.

Met deze kanttekeningen neemt het DB de motie over.

De voorzitter merkt op dat motie 6 is gericht aan het AB.

De heer Lokin stelt dat in motie 7 wordt gevraagd te komen met een tariefstijging van maximaal 3% plus inflatie. Hij zou dat wel willen, maar ziet er geen kansen toe gelet op de komende investeringen en de lijn die de heer Verhoeven voorrekende. Het DB moet van de toezichthoudende provincie komen met een sluitende meerjarenbegroting. Als het DB aan de motie zou voldoen, zou het met de kettingzaag gaan door al afgesproken zaken, moeten lopende trajecten stoppen en kunnen de voorgenomen investeringen in zuiveringen niet doorgaan. De motie wordt dan ook ontraden. Hij vindt dat je in de bespiegelingen hierover ook mee moet nemen wat het alternatief zou zijn voor de inwoners als De Dommel niet doet wat het moet doen. Als je inzet op het maximaal voorkomen van tariefstijging, gaat dat ten koste van een belangrijk deel van de plannen. Hij schat in dat de nadelen daarvan groter zijn dan van een belastingstijging, die overigens ook onaangenaam is. Hij herhaalt dat het DB niet wil optimaliseren op kerntaken, maar op impact.

De aannahme van de AWP in motie 8 is dat het DB geregeld buiten de lijntjes kleurt, maar volgens hem valt dat wel mee. Als het DB reden ziet om af te wijken van de begroting, informeert het AB. Als het een afwijking ziet aankomen, wordt het AB geïnformeerd via de buraps en grote zaken worden tussentijds gemeld. Een uitzondering was de natte periode. Hij meent dat het AB ermee is geholpen als het DB het mandaat heeft om binnen de begroting hier en daar wat te schuiven. Het AB heeft de hoofdlijnen vastgesteld en de realiteit van de omgeving is weerbarstig. Sommige dingen vallen mee, sommige dingen vallen tegen. Het DB zou het belemmerend vinden als het voor iedere overstijging van een budgetpost aan het AB moeten vragen of dat wel mag. Nadelen zijn dan dat het AB frequenter moet vergaderen en dat het tempo waarin kan worden gereageerd op ontwikkelingen fors zal afnemen. Om reden van praktische werkbaarheid ontraadt hij dus de motie.

De PvdD vindt dat een compromis de uitkomst moet zijn van dit debat. Het DB heeft geen scenario's voorgelegd, maar het AB inzicht gegeven door varianten weer te geven waarin twee van de drie grootheden vastgezet zijn om het effect op de derde variabele te maken. Als het AB komt tot een cocktail van verschillende van die varianten, staat het DB daarvoor open. De inzet van het DB is dat de basisafspraken uit het bestuursprogramma zo gek nog niet zijn en dat het DB dus de financiële kaders leidend wil houden. Daarbinnen wordt de puzzel naar beste vermogen gelegd om maximaal impact te realiseren aan de hand van de afgesproken doelstellingen. Als het AB collectief tot een ander inzicht komt, is dat een kader. Maar hij ziet geen aanleiding om een en ander nu aan te passen en ontraadt daarom motie 9.

In motie 10 vraagt de PvdD om een gedegen risicoanalyse. Het DB probeert inzage te geven in die risico's in de voorjaarsnota en de begroting. Maar de PvdD vraagt om de grotere risico's op de lange termijn op punten waarop het DB slechts beperkt zicht heeft. Het zijn inschattingen, aannames en opeenstapelingen van aannames, zodat de bandbreedtes enorm zijn. Het DB doet zijn best om ook in de voorjaarsnota te komen met een risicoanalyse. Het AB krijgt dan de gelegenheid om een afweging te maken. Maar mevrouw De Rooij overvraagt hem als zij wil weten wat de gevolgen zouden zijn van een

verhoging van de gezondheidskosten bij het niet halen van de KRW-doelen. Dat kan hij niet zeggen en hij ontraadt daarom de motie.

De heer Niemeijer wijst erop dat zijn fractie zich niet heeft gebonden aan het bestuursakkoord en daarover een ander inzicht heeft dan het DB en de coalitie. Hij handhaaft zijn motie dan ook. Het DB neemt zegge en schrijve één motie over en dat geeft wel aan waar het AB staat.

Hij vindt dat de tering naar de nering moet worden gezet. Een verdubbeling van de belasting in de periode tot en met 2032 is gigantisch. Hij verzoekt het DB de uitgaven fors naar beneden bij te stellen en de ambities aan te passen aan de beschikbare middelen. Met een verhoging van de belasting tot de inflatiecorrectie zou hij instemmen, maar daartoe zou De Dommel zich moeten beperken. Hij herhaalt de suggesties in de motie om te bezuinigen: de beekherstelprojecten stoppen, de levensduur van installaties en machines verlengen in plaats van te vervangen, het personeelsbestand niet verder uitbreiden of zelfs afbouwen, stoppen met activiteiten die niet aan De Dommel zijn gerelateerd, kritischer naar uitbestedingen kijken en inkoop van land minimaliseren of eventueel zelfs land afstoten om geld te genereren. Hij zegt niet dat die allemaal moeten worden doorgevoerd, want het waterschap hoeft niet te bezuinigen, maar alleen minder uit te geven.

Er zijn tien moties ingediend waarvan er een wordt overgenomen. Eigenlijk is reageren verspilde moeite, nu de coalitie de hakken in het zand zet.

De heer Kuppens zegt dat de VVD-fractie er voorstander van is bij de financiële kaders te blijven. Hij ziet samen met de andere coalitiepartijen voldoende ruimte om de gestelde doelen te realiseren en kijkt met vertrouwen uit naar de voorjaarsnota.

Mevrouw van Santvoort handhaaft haar motie. In de commissie hebben bijna alle partijen gezegd dat ze invloed wilden hebben op de projecten. Zij heeft zich nu juist beperkt tot overschrijdingen. Ieder jaar staat er in de burap dat er te veel geld wordt uitgegeven. Daarom vindt zij dat het AB meer moet kunnen sturen en moet zorgen dat er niet elke keer meer wordt begroot dan aanvankelijk was bedoeld.

Mevrouw De Rooij stelt dat zij de reactie van het DB op motie 9 niet helemaal begrijpt, want wat is er verkeerd om eens te kijken naar een optimale verdeling tussen verhoging van de schuldenquote en van de belastingopbrengst? Het lijkt haar de moeite waard, want zij begrijpt wel dat iedereen erg is geschrokken van de vooruitzichten. Er wordt ook alleen maar gevraagd om een scenario uit te werken en niet om het sowieso uit te voeren.

Zij begrijpt best dat zij in motie 10 niet de minste dingen vraagt. Maar als wordt vastgehouden aan de financiële kaders, zal er in de toekomst nog veel meer sprake zijn van financiële tegenslagen en dat zal veel kosten met zich meebrengen. Het is de vraag of het AB het belangrijk vindt dat de belasting en de schuldenquote laag blijven, met veel financiële risico's voor de toekomst, of dat het ervan uitgaat dat het wel zal meevallen. Haar fractie vindt de opgaven belangrijker omdat je daarmee de inwoners veilig houdt en voor de natuur zorgt. Ten aanzien van motie 1 van de BBB volgt haar fractie het DB. Ook met motie 2 van 50PLUS gaat zij niet mee. Met betrekking tot motie 3 meent ook zij dat dit al het geval is. Bij motie 4 is het lastig te bepalen wat de impact is en hoe waarschijnlijk het is dat de digitalisatie echt gaat werken.

50PLUS wil verder nog dat het AB komt met een gedragen bestuursakkoord. Ook dat is een lastige, want de coalitie bestaat grotendeels uit democratisch gekozen

leden. Zij vindt wel dat het ondemocratisch is om een voorstel vooraf al zo vast te leggen dat vergaderen erover eigenlijk geen zin meer heeft. Bovendien gebeurt het vaak dat vragen onvolledig worden beantwoord. Zij benadrukt overigens dat De Dommel het goedkoopste waterschap is. In de commissie werd daar tegenin gebracht dat De Dommel geen dijken heeft, maar uit onderzoek blijkt dat de dijken niet de grootste verschillen in kosten veroorzaken. Ook voor andere zaken vraagt De Dommel veel minder dan andere waterschappen.

De heer Van Rijckevorsel merkt op dat door de heer Verhoeven veel is gesproken over de coalitie en de oppositie, maar volgens hem gaat het daar helemaal niet om. Mevrouw De Rooij wees er in een uitstekend betoog al op dat het waterschap een aantal dingen gewoon moet doen. De vraag is dan of het gaat beknibbelen en besparen of dat het moet doorgaan op de huidige weg. Er zijn afspraken gemaakt in WBP-5 en binnenkort is WBP-6 aan de orde. Er is een bestuursakkoord waarin afspraken zijn gemaakt voor de toekomst. Als je nu de kraan dichtdraait en in die afspraken schraapt, maak je het je zelf heel moeilijk in de toekomst. Bovendien wordt het allemaal niet goedkoper, ook niet voor de belastingbetaler. Hij steunt het betoog van de PvdD dat De Dommel voor een moeilijke opgave staat. Het AB zal op enig moment de pleister eraf moeten trekken.

Mevrouw van der Zanden wijst erop dat WBP-5 er ligt en dat het handelingsperspectief was vastgesteld voordat veel van de huidige AB-leden werden gekozen. Het bestuursakkoord is met een ruime meerderheid aangenomen. Daarbinnen kun je nog prioriteren, temporiseren en kijken naar de grootst mogelijke impact. Dat is iets voor het hele AB. Zij heeft er moeite mee dat er een gevoel is van tweedeling of zelfs van driedeling. Zij wil daarin graag verbetering zien en vraagt zich af of de moties die er nu liggen daarvoor een stap in de goede richting zijn.

De heer Verhoeven merkt op dat het feit dat er tien moties liggen van de oppositie en nul van de coalitie en het feit dat de reactie op die moties overwegend is dat het DB vasthoudt aan het bestuursakkoord, hem de afgelopen week veel slechte gevoelens hebben gegeven. Hij werkt zich in de rondte om hier een goede discussie te voeren en met die reactie hoeft hij dat werk niet te doen en kan hij beter geen moties schrijven op zondagmiddag. Dat zit hem hoog. Hij vindt dat de coalitie niet bereid is om verantwoordelijkheid te nemen voor dit financiële beleid waarbij grote tekorten ontstaan bij De Dommel. Hij heeft eerder aangegeven dat hij bereid was om te praten over belastingverhoging, maar dat is toen weggewimpeld. Nu trekt iedereen zich terug en zegt alleen maar dat wordt vastgehouden aan het bestuursakkoord, terwijl duidelijk is dat je de doelen niet haalt en niet kunt betalen. Maar er wordt wel gezegd dat de oppositie haar verantwoordelijkheid moet nemen. Hij vindt dat de coalitie met de oppositie in gesprek moet gaan. Het AB bestaat uit dertig mensen. De net benoemde watergraaf heeft een lezing gehouden waar hij zo zijn handtekening onder zou zetten en hij neemt aan dat dit voor veel AB-leden geldt. De coalitie mag zich niet terugtrekken achter het bestuursakkoord en ervan uitgaan dat het wel goed komt. Het AB durft het niet open te breken. Het moet de discussie aangaan en kijken welke doelen De Dommel wil halen en welke niet. Hij verontschuldigt zich voor zijn uitbarsting, maar herhaalt dat het hem hoog zit. Hij hoopt echt dat er een oplossing komt. Zijn fractie zoekt toenadering tot een ieder om stappen voorwaarts te maken op financiën en doelen. Hij is benieuwd hoe het DB er dadelijk uitkomt. Sinds het

bestuursakkoord is de begroting 4% verminderd, worden investeringen vooruitgeschoven en gaan subsidies later in. Hij meent dat dit het moment is om iets anders te doen. Hij vindt dat je in de meerjarenbegroting terug moet gaan naar 2% tot 3%. Er komen nog mega-investeringen. Daarom vindt hij dat het AB het moet hebben over de vraag waarmee het bezig is. Kan het links en rechts niet een stukje effectiever? Zijn fractie zal dan ook veel moties steunen en hoopt dat het gezegde “we drinken een glas, we doen een plas en alles bleef zoals het was” geen bewaarheid wordt.

De heer Van Gerven vindt dat de heer Verhoeven de spijker op zijn kop slaat. Het eensluidende verhaal van de oppositie wordt volledig door het DB genegeerd. Hij erkent dat dit AB het bestuursakkoord heeft aangenomen. WBP-5, en de watertransitie zijn al door het vorige AB vastgesteld. Maar dat wil niet zeggen dat De Dommel steeds onmogelijke dingen moet blijven doen. Het AB moet ergens ruimte zoeken en zich niet alleen achter het bestuursakkoord verschuilen. Enkele moties gaan over dit onderwerp en die zal hij allemaal steunen, maar dat zou eigenlijk niet nodig moeten zijn. Het is net of je in de landelijke politiek zit. Er zit een ander bestuur, maar je komt toch niet uit de sleur. Er moet echt eens nuchter naar sommige dingen worden gekeken.

De heer Van Benthem zegt dat hij onder de indruk is van het verhaal van de heer Verhoeven en dat hij diens zorg deelt over de uitvoerbaarheid van plannen. Hij is hierheen gekomen vandaag met het idee om samen tot een product te komen en te bepalen hoe je kader wil meegeven aan het DB. Hij stelt voor om zo in een schorsing te kijken of er samen met alle fracties een motie is op te stellen waarin het DB zich kan vinden.

Er zijn wel enkele kaders waarvan hij niet wil afwijken. De doelen zijn voor zijn fractie leidend; die moeten blijven staan en liefst sleutelt hij niet aan de schuldenquote. Hij is in principe ook geen fan van hogere lasten voor de inwoners, maar als de doelen daarom vragen en hij ziet dat dit iets zou opleveren, staat hij altijd open voor gesprekken.

Over de meeste moties heeft het DB negatief geadviseerd. Dat betekent dat er moties zijn ingediend waarmee het DB het niet eens is. Als je een motie wil indienen waarmee het DB het eens is of waarvoor je een meerderheid krijgt in het AB, moet je die met het AB bespreken. Je moet dan mensen opbellen, het DB benaderen en een product zwart op wit zetten, waarvan je weet dat je er steun voor kan krijgen. Het is ook een keuze om hier te komen met een motie waarvan je niet zeker weet of die steun krijgt, maar dan moet je dat niet afschuiven op het DB. Van een motie weet je echt wel of die het gaat halen of niet. Hij overlegt met andere fracties als hij een motie opstelt. Hij heeft de heer Aarts ook geholpen met een aanpassing een van diens moties; daar staat hij altijd voor open. Maar je moet het DB niet verwijten dat het een motie ontraadt.

Hij steunt overigens voor een groot deel de lijn van het DB. Veel moties voegen niet iets toe, maar zijn meer een beperking van het huidige beleid.

De heer Aarts trekt naar aanleiding van de reacties de moties 2, 3 en 4 in. Hij erkent dat hij mogelijk informatie verkeerd heeft geïnterpreteerd en wil niet doordrammen. Een van zijn karaktereigenschappen is dat hij gelijk wil krijgen en misschien is dat geen goede. De heer Verhoeven heeft al een groot deel van het gras voor zijn voeten weggemaaid.

Hij is blij dat motie 5 enigszins wordt overgenomen, hoewel hij nog wat voorbehoud proeft. Hij hoopt dat hij niet te emotioneel wordt, als hij zegt dat hij

oprecht vindt dat er hier drie besturen zijn; dat raakt zelfs zijn integriteit. Hij heeft net weer gehoord dat hij het DB een opdracht heeft gegeven, maar dat heeft hij niet gedaan, maar de coalitie. Er zijn andere partijen die ook een mening hebben en die worden regelmatig gepasseerd, zoals net ook weer gebeurde. Er is een coalitie waarvan hij weet dat er partijen zijn die het met een aantal punten van het bestuursakkoord eigenlijk niet eens zijn, maar zich daarbij nu toch aansluiten. Dat vindt hij een rare situatie. Tenslotte is er de oppositie, waarvan hij deel uitmaakt. Hij heeft van het begin af aan gezegd dat hij überhaupt niet met die intentie hier is gaan zitten. Hij wil gewoon een stuk levenservaring inbrengen en proberen de beperkte groep van ouderen, die 50PLUS hebben gekozen, zo goed mogelijk te vertegenwoordigen.

De moties 5 en 6 handhaaft hij. Ten aanzien van motie 6 wil hij een oprechte reactie van individuele AB-leden op zijn voorstel om het bestuursakkoord open te breken en te komen tot een consensusmodel. Hij meent dat er voor 70% tot 80% overeenstemming bestaat. Dan hoeft niet telkens te worden gezegd dat het DB een opdracht heeft, want dat gaat nergens over, zoals de heer Verhoeven in diens emotionele betoog al zei.

*Mevrouw Aerdt*s merkt op dat er maar één AB is, bestaande uit dertig personen. Zij snapt sommige emoties, maar zij stelt dat het een bewuste keuze is van haar fractie om geen motie in te dienen. Het verwijt zou dan zijn dat er dingen vooraf zijn besproken. Zij wil oprecht de mening kennen van andere fracties en gelooft ook niet dat de DB moties ontraadt om te duiken voor zijn verantwoordelijkheid. Zij neemt aan dat het DB ervan overtuigd is dat de kaders van het bestuursprogramma nog steeds de juiste koers bieden.

In de commissie is een voorstel behandeld waarin drie scenario's zijn uitgewerkt om bij te sturen: aanpassen van de doelen, aanpassen schuldenquote of verhogen van het tarief. Water Natuurlijk wil niet afwijken van de doelen in het bestuursakkoord. Er moeten geen doelen worden verlaagd, in ieder geval niet zonder de consequenties in de tijd te kunnen beoordelen. Uitstel of fasering van uitvoering van WBP-5 of het bestuursprogramma leidt tot afwenteling op de toekomst met hogere kosten en daarmee hogere financiële lasten in de toekomst. Haar fractie wil die kosten niet afwentelen op volgende generaties. Het verhogen van de tarieven heeft niet haar voorkeur en zij ziet nu geen noodzaak de schuldenquote verhogen. Zij kan zich wel voorstellen dat het waterschap realistischer gaat ramen. Het later in de planning zetten van projecten, waarvoor de vergunning of landaankoop nog niet volledig is, hoort daarbij alsmede het beter begroten van belastingeenheden en van de verwachte WOZ-stijgingen in de gemeenten. Haar fractie wil graag inzicht in projecten met een positieve businesscase die drukken op de schuldenquote, want die leveren in de toekomst geld op. In reactie op motie 6 stelt zij nog dat wat het DB voorstelt, bittere noodzaak is.

De voorzitter schorst de vergadering voor DB-beraad.

De heer Lokin stelt dat de meeste reacties hem niet verrasten; die had hij zien aankomen. Een deel was wel verrassend en deed ook pijn. Hij geeft toe dat veel moties zijn ontraden. Er ontstond de sfeer dat dit was omdat het DB niet wilde luisteren of dat het DB het licht zou hebben gezien, maar een belangrijk deel is ontraden omdat er dingen worden geadviseerd die al worden gedaan. Mogelijk in mindere mate dan de indiener wil, maar er was dan geen sprake van nieuwe inzichten. Hij hoopt dat wel is begrepen dat het DB tegenover sommige moties niet negatief staat en de logica goed kan volgen. Naar beste vermogen zal het DB

zorgen langs die lijnen te komen met een voorjaarsnota die recht doet aan de opmerkingen.

Hij wijst erop dat het DB bestaat uit vijf AB-leden die de taak hebben gekregen om samen met de voorzitter de dagelijkse dingen te regelen. De dertig AB-leden moeten er samen uitkomen. Het DB kijkt geregeld of het dingen goed doet, of het goede keuzen heeft gemaakt en of het AB afwijkende keuzen moeten worden voorgelegd. Het DB heeft het beeld dat het op het goede spoor zit. Hij erkent dat de kosten fors stijgen, maar dat is niet geheel onverwacht. Dat was uitgerekend toen het bestuursprogramma startte. Door de inflatie kom je in de loop van die acht jaar tot een verdubbeling van de belasting. Bij zo'n hoge stijging is het DB verplicht aan de omgeving uit te leggen wat het doet en het moet ook leveren. Het DB meent dat er nu geen ruimte is om aan de opgaven te sleutelen, want alle voorgenomen dingen zijn zinvol en dragen echt bij aan de leefomgeving voor de huidige en toekomstige generaties en ook voor alle doelgroepen. Hij weet dat het DB mensen tegen de haren in strijkt, maar het zou die mensen benadelen als het een tandje minder zou doen. Hij doet in dit overleg de oproep "let's agree to disagree", maar hij vindt dat het DB niet moet worden aangevallen op het spel dat het moet spelen. Het AB moet er met dertig mensen uitkomen en die moeten zich tot elkaar richten. Als iemand een standpunt heeft over de financiële kaders, moet die dat de ander uitleggen en kijken of het zestien handen omhoog brengt. Als dat zo is, heeft het DB daarmee een nieuwe opdracht. Tot die tijd ziet het DB weinig ruimte om vriendelijk te zijn om uiteindelijk toch "nee" te moeten verkopen. Hij benadrukt dat er goed is geluisterd en hoopt dat het DB dat ook geloofwaardig uitstraalt. De reacties van het AB worden meegenomen op weg naar de voorjaarsnota. Het DB streeft daarbij naar brede steun. Het gaat er dus niet vanuit dat er toch wel 16 handen omhooggaan. Hij hoopt te kunnen komen met een goed verhaal waarvan het AB zegt dat het een goede invulling is van de gemaakte afspraken. Dat geeft het DB ook een goede uitgangspositie als het straks aan het einde van de bestuursperiode verantwoording moet afleggen. Aan de orde is vandaag het agendapunt over de financiële kaders voor de voorjaarsnota. Er is al eerder gezegd dat die een sterke relatie met de doelen hebben. Het AB heeft al enkele suggesties gedaan welke doelen minder prioriteit zouden moeten hebben en welke meer. De vraag aan het AB is in feite of de financiële kaders die in 2023 zijn afgesproken, voor het AB nog steeds actueel zijn. Die houden in een maximale belastingstijging van 8% plus inflatie en de maximale schuldenquote van 350%. Dat ziet het DB als opgave waarmee het de puzzel gaat leggen. Het AB moet dus niet in de verleiding komen om al te vertellen wat het DB wel of niet moet doen met het geld. Het gaat nu om de financiële kaders. Hij meent daarbinnen een heel eind te kunnen komen.

De heer Van de Ven verzoekt het AB, hoewel aardig wat moties zijn ontraden, goed te kijken hoe het dan wel moet. In de moties van zijn fractie en van CDA en 50PLUS zitten verschillende overlappingen. Al die fracties verzoeken om prioritering van projecten. De heer Lokin adviseert om dat voorlopig niet te doen, maar hij vindt dat dit wel moet gebeuren. Niet alle doelen in WBP-5 zijn even belangrijk. Aangezien De Dommel niet aan alle verplichtingen kan voldoen, zullen bepaalde investeringen moeten worden uitgesteld. De belangrijkste investeringen moeten wel meteen worden gedaan.

De heer Van Benthem waardeert dit betoog, maar op de eindstreep is hij graag samen met de heer Van de Ven en het hele AB aan zet. Het AB geeft namelijk een opdracht aan het DB. Hij wil dan ook graag in gesprek over de vraag hoe het AB gezamenlijk iets op papier kan zetten om tot een opdracht te komen. In de

huidige moties kan hij zich totaal niet vinden. Als de heer Van de Ven echt tot iets had willen komen, had hij hem moeten bellen, zodat zij samen iets op papier hadden kunnen zetten. Je kunt van het DB niet verwachten dat het iets oppakt als er niet wordt getoond dat er ook een meerderheid voor is. Hij roept op om samen iets op papier te zetten waarmee het DB iets kan in plaats van een motie in te dienen die hij hier voor het eerst ziet en dan het DB te verwijten dat het niet doet wat de BBB vraagt.

De heer Jacobs hoorde de heer Van Benthem al zeggen dat de PvdA geen moties heeft ingediend, omdat die partij vindt dat het AB hier het gesprek moet aangaan en tot consensus moet komen. Dat standpunt steunt hij van harte, maar de oproep van het DB aan het AB was wel om met suggesties en oplossingen te komen voor dit probleem. Hij hoort dan ook graag van de heer Van Benthem wat diens oplossingen zijn in plaats van alleen maar in gesprek te willen gaan.

De heer Van Benthem wijst erop dat het DB in de commissie niet heeft gevraagd om het probleem samen op te lossen, maar om kaders mee te geven voor de opbouw van de voorjaarsnota. Als er een motie wordt opgesteld die hem wordt voorgelegd, staat hij open voor een gesprek om duidelijke kaders te stellen. Hij kan zich overigens goed vinden in de kaders in het bestuursakkoord en de kaders die hier zouden worden opgehaald. Maar als partijen echt iets willen, zullen zij het gesprek moeten aangaan en aan de hand daarvan iets op papier moeten zetten. Zijn oplossing is dus om het gesprek te voeren.

De heer Van de Ven wijst erop dat in de motie van de BBB al een paar voorzetten zijn gedaan om te bezuinigen. Maar omdat er sprake is van een programmabegroting heeft hij niet het inzicht welke projecten het waterschap veel geld kosten maar weinig resultaat opleveren. Daarom vindt hij het lastig concrete voorstellen te doen. De heer De Ridder zei in zijn speech al dat het waterschap een uitvoeringsorganisatie is, maar wel van allerlei dingen iets vindt. De vraag is alleen of het waterschap daar ook de rekening voor moet betalen; hij vindt van niet. De Dommel kan op sommige dingen best een pas op de plaats maken om de komende jaren een meer solide financieel beleid te voeren.

De heer Kuppens stelt dat ook de VVD voorstander is van het vasthouden aan de afgesproken financiële kaders. Natuurlijk wil hij dat in de voorjaarsnota straks wel staat welke prioritering het DB ziet voor de projecten en doelen die het wil realiseren. De vragen en opmerkingen daarover in de verschillende moties ondersteunt hij van harte.

De heer Verhoeven vraagt of dit betekent dat niet moet worden gewerkt aan doelen die niet kunnen worden betaald.

De heer Kuppens zegt dat hij de prioritering of de scenario's in ieder geval wil terugzien in de voorjaarsnota, zodat het AB dan kan besluiten wat het waterschap wel en niet moet doen. Hij voelt er niet voor om nu op voorhand al te zeggen wat er wel en niet moet gebeuren. Hij wil eerst de concrete projecten zien en kijken wat de gevolgen zijn van zo'n besluit. Je kunt bij voorbeeld niet zonder meer schrappen in KRW-projecten.

De heer Verhoeven concludeert dat de heer Kuppens verwacht dat er bij de voorjaarsnota een projectenlijst komt waaruit het AB keuzen kan maken.

De heer Kuppens verwacht niet dat het AB een projectenlijst krijgt, maar dat het veel meer zal gaan over ketens en vakgebieden waar prioriteringen worden gelegd. De VVD-fractie wil ook niet over projectenlijst beslissen.

Mevrouw Van Santvoort zegt dat zij geen reactie van het DB heeft gehoord op de aanbevelingen van de auditcommissie over de overschrijdingen. Zij vraagt zich dan ook af of de auditcommissie wel serieus wordt genomen. Haar fractie blijft van mening dat het AB moet kunnen sturen als een afgesproken budget wordt overschreden. Zij handhaaft dan ook haar motie.

Mevrouw De Rooij heeft begrepen dat de doelen ook voor het DB belangrijk zijn en zij is het ermee eens dat die niet mogen worden verlaagd. Zij mist een reactie op wat zij in eerste termijn heeft gezegd over de moties. Zij wijst de heer Van Benthem erop dat zij vindt dat het AB het bestuursakkoord sowieso moet openbreken. De vraag is of dat op doelen of op financiële kaders moet gebeuren. Zij neemt aan dat ook andere fracties wel zien dat uitstel tot nog hogere kosten zal leiden en dat de lasten daarmee alleen maar worden afgeschoven op de volgende generaties en de volgende bestuurders.

De heer Verhoeven vraagt waarop de PvdD dan wil sturen, want dat heeft hij niet gehoord.

Mevrouw De Rooij antwoordt dat zij duidelijk heeft gezegd dat haar fractie vasthoudt aan de doelen en die ook wil behalen. Dat betekent dat de financiële kaders dan moeten worden gewijzigd. In haar motie vraagt zij om een compromis dat een zo gunstig mogelijke uitwerking heeft.

De heer Verhoeven neemt aan dat zij dan doelt op een belastingverhoging bovenop de verhoging die nu al standaard wordt doorgevoerd. Of wil de PvdD de schuldenquote verder verhogen en de schuld doorschuiven naar volgende generaties?

Mevrouw De Rooij zegt dat de PvdD juist daarom motie 9 heeft ingediend. Zij meent dat er een middenweg te vinden moet zijn waarin beide opties zo gunstig mogelijk worden bepaald.

De heer Van Rijckevorsel stelt dat hij net als de PvdA in eerste termijn heeft afgewacht waarmee de andere partijen zouden komen. Hij begrijpt de reden dat de heer Verhoeven een emotioneel betoog hield. De overgrote meerderheid in het AB is het eens met de gestelde doelen en met de eerdere afspraken in WBP-5. De vraag is nu puur hoe dat allemaal moet worden gefinancierd. Het waterschap kan zich niet de luxe permitteren om zaken door te schuiven naar de volgende generatie. Zijn fractie wil zich houden aan de daarover in het bestuursakkoord gemaakte afspraak. De meeste ingediende moties vragen om iets wat al gebeurt. Hij kan zich voorstellen dat die moties worden ontraden. In andere moties werden voorstellen gedaan die niet echt haalbaar zijn of ingaan tegen het bestuursakkoord.

De heer Verhoeven stelt ook de heer Van Rijckevorsel de vraag wat die voorstelt als er geen geld is om het doel te halen.

De heer Van Rijckevorsel wijst erop dat De Dommel de plannen nooit allemaal realiseert. De heer Verhoeven schetst in de motie een heel desastreus beeld, maar hij neemt aan dat het zal meevallen. Hij vindt bovendien dat het DB deze vraag moet beantwoorden, want dat gaat erover.

Mevrouw Van der Zanden merkt op dat is gevraagd om prioritering in projecten en om de belangrijkste investeringen meteen te doen. Het DB wil eerst doen wat het meeste impact heeft, maar dat is prioriteren. Zij heeft van haar collega Van Ham begrepen dat in de commissie temporiseren aan de orde is geweest. Het AB kan er zelf voor kiezen te temporiseren, maar het heeft ook te maken met externe factoren. Iedereen hier weet dat vergunningverlening tijd kost en dat het voor elke ondernemer en ook voor het waterschap tegenwoordig een uitdaging is om voldoende uitvoerend personeel te vinden. Het is dan ook de vraag of je met meer geld de doelen wel zou kunnen halen. Je kunt ook zeggen dat je met het beschikbare geld het maximale moet doen.

Het bestuursakkoord is geen doel op zich; het moet een middel zijn om de in WBP-5 vastgestelde doelen te realiseren. Gelet op wat zij tot nu toe heeft gehoord, vraagt zij zich af of dit nog in evenwicht is. Prioritering zou hier wel degelijk aan de orde moeten komen en dat zou ook het moeten gebeuren bij de evaluatie van WBP-5.

Ook zij constateert dat de moties niet over de doelen gaan en dat het AB het over de doelen voor een belangrijk deel eens is. De discussie over hoe je moet prioriteren moet niet nu plaatsvinden, maar bij de bespreking van de voorjaarsnota. Het moet nu gaan over de kaders.

De heer Jacobs heeft een paar keer horen zeggen dat fracties aan de doelen willen vasthouden, maar er is weinig gezegd over hoe het waterschap die doelen dan gaat financieren. Er is gesproken over belastingverhoging en verhoging van de schuldenquote, maar hij hoort niet echt van partijen wat ze precies willen. Zijn fractie heeft een motie ingediend omdat zij wil dat er een eerlijke doorberekening wordt gemaakt in de meerjarenbegroting. Als je met 10,8% blijft rekenen, kom je op een gegeven moment onder die schuldenquote uit, maar worden de lasten ontzettend hoog en doorgeschoven. Maar als je uitgaat van maximaal 3% plus inflatie, krijg je een veel eerlijker beeld in de doorrekening en kan het AB echt zien wat er te wachten staat. Daarom handhaaft het CDA de motie en verzoekt om over die motie hoofdelijk te stemmen.

De heer Dewachter heeft begrepen dat het CDA de doelen uit WBP-5 ondersteunt en dat de discussie gaat over de vraag hoe je die wil bereiken, want het CDA ziet een financieel probleem. Hij vraagt wat dan de oplossing is, want volgens de motie worden veel minder financiën ter beschikking gesteld en worden de doelen dus vooruitgeschoven. Maar de heer Jacobs zegt ook dat hij dat niet wil. Hij vindt dat verwarrend.

De heer Jacobs wijst erop dat hij alleen heeft gezegd dat wat hij hier over het algemeen hoort, is dat aan de doelen wordt vastgehouden. Maar hij heeft niet gezegd dat zijn fractie ook vindt dat dat moet. Natuurlijk zijn er doelen die ook zijn fractie wil halen, maar hij wil dat duidelijk wordt geprioriteerd wat nu moet gebeuren en wat eventueel kan worden doorgeschoven. Bovendien wil hij een stabiel financieel huishouden. Zijn partij staat voor fatsoenlijk bestuur en moet alles aan de achterban en de ingezetenen kunnen uitleggen. Daarom wil hij met de motie bereiken dat er een eerlijke doorrekening komt in de meerjarenbegroting, zodat duidelijk is wat de effecten zijn op de lange termijn.

De heer Dewachter wijst erop dat er een goede doorrekening ligt. Je kunt daar niet blij mee zijn en er zorgen en een onderbuikgevoel bij hebben. Maar de vraag is of het helpt om met andere percentages te rekenen. Hij wil de kosten niet doorschuiven naar de toekomst. Het is goed om gezamenlijk te kijken hoe je zoveel mogelijk doelen kunt bereiken binnen de beschikbare financiële middelen, maar hij meent dat het de doelen niet dichterbij brengt als je de budgetten sterk vermindert, zoals in de motie. Hij vraagt of het CDA die visie onderschrijft.

De heer Jacobs herhaalt dat zijn fractie niet voorstelt om de budgetten terug te schroeven. Zij wil alleen, zoals in de motie staat, ter voorkoming van vooruitlopen op de komende bestuursperiode bij de verdere uitwerking van de voorjaarsnota en meerjarenbegroting voor 2028-2032 maximaal uitgaan van de structurele tariefstijging van 2% à 3% plus inflatie. Het besluiten daarover is een zaak voor het volgende AB.

Mevrouw De Rooij vraagt of de heer Jacobs inziet dat het verlagen van de tarieven en het uitstellen van projecten kan leiden tot gigantisch hogere kosten en claims en dus tot veel meer problemen voor het waterschap.

De heer Jacobs stelt dat hij helemaal niet heeft gezegd dat de tarieven in de toekomst moeten worden verlaagd. Hij ziet ook wel dat, als bepaalde doelen nu niet worden gerealiseerd, dat in de toekomst voor problemen kan zorgen. Hij wil alleen een prioritering, zoals de PvdD ook wil. Hij wil met de motie bereiken dat de lasten niet worden doorgeschoven naar de volgende generaties. Als je nu al vooruitloopt op de volgende bestuursperiode en overal uitgaat van 10,8% meer, kun je de schuldenquote wel omlaag krijgen.

Mevrouw De Rooij vindt dat lastig, want als je de tariefverhoging op maximaal 3% plus inflatie houdt, zal je minder geld binnenhalen. Het gevolg is dat dingen worden uitgesteld of niet worden gedaan. Het is altijd nuttig om te kijken wat je eerst wil doen, maar dat suggereert ook dat je andere dingen wil uitstellen en dat kan nadelige consequenties hebben.

De heer Jacobs raadt aan de motie nog een keer goed te lezen. Er staat niet in dat het waterschap straks 2% tot 3% procent belasting plus inflatie wil ophalen, want dat is aan het volgende AB. Er wordt dus niet uitgesteld. Maar het is niet eerlijk als in de doorrekening na deze bestuursperiode met 10,8% wordt gerekend, want dan loopt dit AB vooruit op de volgende bestuursperiode. Je stelt dan dus dat als 10,8% wordt gehandhaafd, de schuldenquote op een gegeven moment omlaag gaat. Maar je weet niet of het straks 10,8% blijft.

De heer Van Rijckevorsel concludeert dat de CDA-fractie vraagt om een additionele voorjaarsnota met een tariefstijging van 2% tot 3% boven de inflatie.

De heer Jacobs beaamt dat en voegt daaraan de meerjarenbegroting toe. Dat is om de schulden niet door te schuiven. Wat hem betreft gaan de belastingen nu in één keer omhoog, dan ben je van het probleem af. Hij wil zien wat de doorrekening is als je uitgaat van 2% tot 3% boven de inflatie.

De heer Van Gerven meent dat, als je iets wilt doen aan de balans tussen de doelen en de financiën, je ongetwijfeld bij de prioritering terecht komt. Daar kun je het meeste proberen uit te halen. De tarieven blijven een gevoelig punt, zeker als

je de lijn in de meerjarenbegroting wil doorzetten. Hij is er ook nog niet helemaal uit. Destijds heeft hij tegen WBP-5 gestemd, omdat naar zijn maatstaven de ambities te hoog lagen en niet erg realistisch waren. Niet alles in het WBP is even belangrijk; er zit ook een luxe component in. Maar het is moeilijk om daarin een meerderheid mee te krijgen, want de meeste fracties willen niet aan de doelen tornen. De enige mogelijkheid is dan draaien aan de knop van de financiën en daar staat hij niet achter, want het AB moet het eerst over de doelen eens zijn. Daarom doet hij de suggestie de motie van 50PLUS over het bestuursakkoord in een ander jasje te steken zodat die toch breed kan worden gedragen. Dat zou een optie zijn om hem ermee te laten instemmen.

De heer Van Benthem zegt dat hij eigenlijk niet veel heeft toe te voegen aan de discussie. Als iemand de steun van de PvdA wil, is hij te benaderen om in gesprek te gaan en om verbinding te zoeken zodat er wel iets op papier komt. Hij heeft zo'n verzoek niet vaak gekregen.

Mevrouw De Rooij nodigt hem uit om een oplossing te geven om de doelen wel te halen. Wat zou er dan aan de financiële kaders moeten veranderen?

De heer Van Benthem herhaalt dat centraal staat dat zijn fractie de doelen wil bereiken. Hij ziet wel dat er veel dingen zijn die momenteel tegenwerken, maar dat zijn geen dingen die binnen het beheer van het waterschap liggen. Hij noemt de markt, materieel en personeel. Je wilt daarop sturen, maar die dingen liggen niet altijd binnen het menselijk bereik. De VVD had het ook al over de maakbaarheid van de doelen en in hoeverre die zijn te bereiken. Dan moet je, zoals de PvdD al zei, kijken waarmee je kunt spelen. Welke financiële ruimte is er en hoe kun je daarmee effectief omgaan? Het is niet zijn bedoeling de schuldenquote te laten oplopen en ook niet dat de tarieven met een bepaald percentage omhoog gaan, want hij ziet geen directe causaliteit tussen het op laten lopen van de schuldenquote of de tarieven en de extra impact die je daarmee kunt bereiken. Hij voorziet ook niet dat De Dommel op korte termijn in grote problemen komt op het gebied van financiën. Hij is er dus voor om door te gaan met de huidige kaders en met een maximale inspanning te kijken hoever je kunt komen met de doelen. Als er dan tegenvallers zijn en De Dommel echt in de problemen komt, kun je altijd nog kijken waarop het AB zou moeten bijsturen. Het lijkt hem niet dat het waterschap nu failliet gaat of dat bepaalde doelen De Dommel boven het hoofd groeien, dus kan het waterschap redelijk stabiel op de ingeslagen weg doorgaan.

De heer Van de Ven stelt dat de heer Van Benthem niet veel heil ziet in het verhogen van de schuldenquote of de tarieven. Maar hij heeft begrepen dat in de doorrekening van scenario 1 staat dat De Dommel dan over meerdere jaren qua investeringen in de knel komt. Welke mogelijkheden ziet de heer Van Benthem dan om daar een prioritering in aan te brengen?

Meneer Van Benthem nuanceert de woorden die hij volgens de heer Van de Ven zou hebben gezegd. Het is niet zo dat hij niet aan de schuldenquote of tarieven wil tornen, maar dat hij geen voorkeur heeft voor een van de scenario's. In de doorberekening is te zien dat het doel is om de schuldenquote wat te laten aflopen en dat vindt hij een goed gegeven. Maar als blijkt dat er een bepaalde ruimte nodig is, kun je de schuldenquote ook stabiel houden. Je moet pas handelen als dat nodig is en hij vindt niet dat de situatie nu zo is dat het AB zulke harde keuzen moet maken.

De heer Verhoeven vraagt hoe de heer Van Benthem dan de toekomst tegemoet ziet. Stelt de heer Van Benthem de vraag of het DB wel financiële problemen voorziet, eigenlijk wel aan het DB? Gelet op de grote investeringen die nog te wachten staan, ook na 2027, en de daarbij behorende financiële uitgaven, ook in de exploitatie, komt De Dommel volgens het CDA in ieder geval wel in grote financiële problemen.

De heer Van Benthem ziet uiteraard zeker een uitdaging en erkent dat alles duurder wordt. Maar hij ziet niet het beeld dat er een muur is waar De Dommel op korte termijn tegenaan zal lopen. Er moet wel worden gekeken hoe met de exploitatie en andere zaken moet worden omgegaan en wat om aanpassing vraagt. Er is bij verschillende projecten sprake van structurele onderbesteding dus er is altijd ruimte om te kijken wat mogelijk is, wat haalbaar is en hoe je daarin kunt schuiven. Hij ziet niet gebeuren dat De Dommel in een situatie komt dat het geen geld meer kan lenen of bepaalde projecten helemaal niet meer kan uitrollen en niets meer kan programmeren. Zolang hij die beelden niet ziet, wil hij daarvoor ook geen oplossing formuleren.

De heer Verhoeven vraagt of de heer Van Benthem het met hem eens is dat de niet uitgegeven gelden wel geormerkt staan. Er is meermaals gezegd dat De Dommel door de niet uitgegeven gelden niet in de problemen zal komen, maar die gelden zitten in potjes waarmee de medewerkers aan het werk zijn. Zij zijn alleen nog niet helemaal uitgegeven.

De heer Van Benthem beaamt dat volledig, maar als het waterschap in een crisis komt, is dat wel geld in kas. Hij ziet nu überhaupt nog geen crisis. Bovendien heeft De Dommel een weerstandsvermogen dat procentueel hoger ligt dan bij veel andere waterschappen. Er is dan ook geen reden om nu structureel af te wijken van de systemen. Als je nu een indicatie zou hebben dat er allemaal dingen te koop zijn waardoor je de doelen veel sneller zou kunnen bereiken en die je zou kunnen aanschaffen als je veel meer geld had, moet dit AB heel ander gesprek voeren. Maar hij voelt er niets voor een oplossing te formuleren voor een probleem dat hij niet ziet.

De heer Aarts handhaaft de moties 5 en 6. In motie 5 stelt hij een nieuw financieel scenario voor waarin kernactiviteiten de prioriteit krijgen. Hij heeft vaak het gevoel dat de discussie op een abstract niveau blijft hangen en dat er eens een gesprek in de diepte zou moeten plaatsvinden over programma's en projecten om samen prioriteiten te kunnen stellen. Hij heeft al enkele handreikingen gehoord, bijvoorbeeld van mevrouw Van der Zanden, maar hij heeft niet het gevoel dat die echt worden opgepakt.

Hij komt tijdens de discussie over motie 6 steeds tot de conclusie dat het AB het grotendeels wel eens kan worden en vraagt zich af waarom het voortdurend deze vertoning blijft opvoeren.

*Mevrouw Aerdt*s heeft de portefeuillehouder horen zeggen dat die vertrouwen heeft dat het DB de puzzel kan leggen en zij heeft geen reden om daaraan te twifelen. Er zijn ook geen moties ingediend om de doelen te verlagen. Aanpassing van WBP-5 is volgens haar geen keuze, want daar zitten geen luxe elementen in. Uitvoering is gewoon noodzaak. Met temporiseren verleg je kosten naar de toekomst en dat heeft niet haar voorkeur. Zij is het met mevrouw Van der Zanden eens dat het bestuursprogramma juist een middel is om de doelen te

halen en nu er over die doelen eigenlijk geen discussie is, zou dit AB er gewoon uit moeten komen.

De heer Verhoeven hoort andere geluiden uit het AB, zoals het woord prioritering, lijstjes maken en kijken waar valt te schrappen. Hij ziet dat ook terug in verschillende moties. Blijkbaar hoort hij andere dingen dan mevrouw Aerdts.

Mevrouw Aerdts herhaalt dat de meerderheid van het AB de doelen wil halen. Temporiseren is iets anders dan doelen niet willen halen. Zij heeft in eerste termijn een aantal oplossingen gegeven en gewezen op ruimte die er is.

De heer Verhoeven zegt dat mevrouw Aerdts toen als oplossing gaf om realistischer te begroten om ruimte te maken. Hij vraagt of zij het met hem eens is dat geld dat is gemandateerd voor projecten, vaststaat. Het AB kan daar niet aankomen.

Mevrouw Aerdts vindt dat minder relevant, omdat je een heel ander financieel plaatje krijgt als je die projecten niet kunt uitvoeren. Zij heeft het DB duidelijk horen zeggen dat het vertrouwen heeft dat het uiteindelijk die puzzel kan leggen, rekening houdend met alles. Zij ziet niet in waarom zij daaraan zou moeten twijfelen.

De voorzitter ziet dat de heer Verhoeven nogmaals wil interrumperen, maar staat dat niet toe. Hij begrijpt dat de heer Verhoeven op een ander antwoord had gehoopt, maar hij heeft twee keer een antwoord gehad.

De heer Van de Ven wijst mevrouw Aerdts erop dat in het voorstel staat dat De Dommel in 2027, 2028 en 2029 respectievelijk € 24 miljoen, € 35 miljoen en € 7 miljoen tekortkomt voor investeringen. Het lijkt hem dan ook een goed idee om voor de voorjaarsnota inzicht te hebben waar het AB die gelden voor beschikbaar zou moeten stellen, waar het de gelden vandaan zou moeten halen en welke zaken dan achterwege kunnen blijven.

Mevrouw Aerdts vreest dat zij min of meer hetzelfde antwoord moet geven. Zij meent dat er wel degelijk ruimte is en die moet je benutten. Als je in 2027 in zaken investeert, landt dat niet meteen in de begroting. Bij investeringen werkt dat totaal anders. Op dit moment zit er lucht in de begroting; dat blijkt ook uit de jaarrekening 2024. Er komt dus ruimte als er realistischer wordt begroot. Zij wijst erop dat zij in eerste termijn nog meer oplossingen heeft genoemd.

Mevrouw Van der Zanden vraagt of mevrouw Aerdts het ermee eens is dat deze aanname voor een reactie wordt voorgelegd aan de portefeuillehouder.

De voorzitter ziet aan de reactie van mevrouw Aerdts dat zij het daarmee eens is.

De heer Lokin verwijst voor het antwoord op de vraag hoe knellend het financiële kader is voor de afgesproken ambities, naar het betoog van mevrouw Buurman tijdens de ambtelijke toelichting. Zij heeft uitgewerkt hoe het in elkaar zit en wat de drie varianten zijn. Aan het eind van haar betoog heeft zij gezegd dat het ook wel eens iets anders kan lopen. Zij noemde twee dingen. Het eerste is dat doorgaans de belastingopbrengsten wat hoger zijn dan voorzien, wat meestal een relatie heeft met de waardeontwikkeling van het vastgoed. Daar wordt niet op gerekend, maar het gebeurt wel jaar op jaar. Het tweede is dat het waterschap

ten aanzien van de schuldenquote grote ambities heeft om de komende jaren te investeren. Hij moet met tegenzin toegeven dat een en ander niet altijd zo loopt als was begroot. Voor 2027, het laatste jaar van het bestuursprogramma waarvoor een begroting moet worden opgesteld, zou het waterschap door € 42 miljoen minder te investeren dan gepland over de jaren 2025, 2026 en 2027 al binnen het kader zijn van 350%. Daar stuurt het DB niet op; het doet zijn best dat geld uit te geven, want het meent dat het een goede investering is die bijdraagt aan de gestelde doelen. Maar de realiteit is weerbarstig. De buitenwereld heeft invloed, soms zijn er inspraakprocedures, je hebt aannemers die anders willen, vergunningprocedures die eindeloos duren en stikstofwetgeving. Er gebeurt van alles wat niet helpt. Hij acht het realistisch dat het overschrijden van de schuldenquote in 2027 zichzelf oplost en daarmee ook een gunstige schaduw vooruitwerpt op de daaropvolgende jaren. Hij hoopt daar ook op. Verder is belangrijk dat het waterschap niet dingen in beton hoeft te gieten tot het einde der tijden. Het AB maakt nu keuzen voor de voorjaarsnota 2026-2030. Het is mogelijk dat zijn blijmoedige aannamen anders uitpakken. Dan is het AB in 2026 weer aan de bal om de voorjaarsnota voor 2027-2031 te maken waarin het alsnog kan bijsturen.

Spreker vindt dat het AB recht heeft op realistische inschattingen en hij zal de meest recente kennis dan ook delen. Als je horrorscenario's op elkaar stapelt, krijg je een heel ongemakkelijk gesprek. Het leek hem goed dit te delen, zonder overigens de garantie te geven dat het ook zo zal lopen. Daarmee is de discussie over welke doelen in de lopende bestuursperiode moeten worden geschrapt iets minder indringend dan sommige AB-leden het schetsen. Het DB zal komen met een sluitende begroting en als het nodig is, zal het daarvoor afdingen op ideaalplaatjes. Dat moet elk jaar. Het DB zal ook keuzen voorleggen, maar de kans dat De Dommel een heel andere koers moet gaan varen, omdat het financiële kader dat verplicht, lijkt hem vrij klein.

Alle opmerkingen van het AB zijn geregistreerd. Van verschillende kanten is de behoefte benadrukt om aan de hand van de DIN's, een wat meer geaggregeerd niveau van de projecten, het gesprek aan te gaan. Het DB zal met een goede voorbereiding zorgen dat dit een betekenisvol gesprek wordt en dat het AB inzicht krijgt in wat de impact is van het draaien aan bepaalde knoppen.

Spreker herhaalt dat hij de intentie heeft in te gaan op de aanbevelingen van de auditcommissie, want die commissie wordt zeker serieus genomen. Hij zal de door mevrouw Van Santvoort genoemde passage in de burap 2023 (bullet 2) opzoeken en laten weten hoe dat is opgepakt of waarom dat niet is gedaan.³

---

³ De reactie van de Auditcommissie op de Jaarrekening 2023 waar mevrouw Van Santvoort naar verwijst betreft: "Ook in 2023 wijkt de jaarrekening fors af van de jaareindeverwachting van Burap 2 die eind november 2023 in het AB is besproken en dat baart ons natuurlijk zorgen. Met de organisatie hebben we gesproken over het tijdig voteren van extra projectbudgetten of door begrotingswijzigingen aan het AB voor te leggen, zodat Burap 2 en JEV niet te veel afwijken en geen verassingen meer geven bij het Jaarverslag." Reactie van het DB hierop:

Het dagelijks bestuur onderschrijft het belang van een realistische Jaareindeverwachting (JEV). Naar aanleiding hiervan is een aantal zaken opgepakt:

- *Om te voorkomen dat enige verplichting wordt aangegaan zonder krediet en achteraf correcties moeten worden uitgevoerd, zijn de financiële procedures aangescherpt. Hierop wordt door de directie gestuurd in de bespreking van de managementrapportages met de managers.*
- *Directie vraagt extra aandacht bij managers voor een realistische JEV. Toch kan niet altijd worden voorkomen dat het daadwerkelijke resultaat toch achterblijft bij het verwachte resultaat*

Hij is het ermee eens dat het AB moet kunnen sturen. Wat hem betreft is de begroting een contract tussen het DB en het AB. Het AB verstrekt een opgave en zegt hoeveel dat mag kosten. Het DB voert die opgave uit en houdt het AB via de buraps op de hoogte of dat is gelukt. Als iets niet lukt, volgt er uitleg. Als de overschrijdingen groot zijn, krijgt het AB de gelegenheid om bij te sturen tijdens de rit.

Mevrouw Van Santvoort stelt dat haar motie juist tot doel heeft dat, als er te veel wordt uitgegeven, het AB inzage krijgt en met het DB mee mag denken wat er dan moet gebeuren.

De heer Lokin wijst erop dat de strekking van de motie is dat het AB voorafgaand aan een mogelijke overschrijding in de gelegenheid wordt gesteld daarvan iets te vinden. Hij vindt dat je de begroting als kader moet nemen. Het DB blijft sowieso binnen de hele begroting. Als het op een bepaalde post aanleiding ziet te overschrijden en het meent dat het past in de gemaakte afspraken, dan gebeurt dat. Bij de eerste gelegenheid wordt aan het AB voorgelegd dat dit zo is gelopen en geeft hij aan waarom dat al dan niet van invloed is op de totale begroting. Het DB vindt dat het die vrijheid moet hebben om het werkbaar te houden en om kansen te kunnen grijpen als die zich voordoen.

De analyse van mevrouw Van der Zanden is correct. Hij dankt haar voor de poging om meer verbinding in het gesprek te krijgen.

Het bestuursprogramma is voor hem een uitwerking van de langetermijnkoers. Die langetermijnkoers bestaat uit de watertransitie, punt aan de horizon en WBP-5. Het bestuursprogramma is een middel voor de langetermijnkoers, maar tevens een doel voor het DB. Daar legt het verantwoording voor af aan het AB. Het belangrijkste is dat het bestuursprogramma de bouwsteen is voor het punt dat het waterschap wil bereiken aan de nabije horizon.

Wat het CDA in motie 7 vraagt, gaat niet lukken zonder dingen door te schuiven naar volgende jaren. Het waterschap gooit geen geld over de balk, maar geld dat je niet binnenkrijgt, kun je niet uitgeven. En als je het niet uitgeeft, is er geen impact. Hij benadrukt dat de huidige koers zijn schaduw vooruitwerpt en dat hij verwacht dat de hoge kosten blijven na afloop van deze bestuursperiode. Die kan je dan beperken door nu al niet in zaken te investeren, zodat er minder druk komt op de aflossing en rente van de investeringen in de jaren na deze periode. Of je kunt inschatten wat er in de exploitatie te doen valt, maar dan ga je koffiedikkijken. Als je aannamen doet over de periode na 2027, regeer je over je graf. Je krijgt dan een opeenstapeling van aannamen en blijmoedige verwachtingen die altijd een politieke lading zal houden. Hij vraagt zich dan ook af of het helpt om op basis daarvan te kunnen sturen.

De heer Verhoeven merkt op dat in de motie staat dat er nu veel wordt geïnvesteerd en dat er pas wordt betaald in 2032. Eigenlijk zou de belastingbetaler nu al € 720 moeten betalen om de belasting gelijk te laten lopen met de investeringen en de exploitatie. Dat geld is geïnvesteerd en die kapitaalslasten zullen daar landen. Het lijkt hem beter nu de pijn te pakken en de belasting extra te verhogen. Dat is wat in de motie wordt voorgesteld. Je moet de schuld niet doorschuiven, maar ook belasting niet. Het is wel makkelijk om nu

---

in de JEV. Gelet hierop is al een correctie doorgevoerd van 4%. Een voorbeeld betreft de belastinginkomsten, die anders kunnen zijn door de WOZ-waarde en de kwijscheldingen.

veel te investeren en uit te voeren, maar de mensen pas te laten betalen na 2027 als de nieuwe coalitie er zit. Die mag het dan uitleggen.

De heer Lokin zegt dat hij de berekeningen van het CDA niet zo kan narekenen, maar hij kan zich van alles voorstellen bij de orde van grootte. Zijn trieste antwoord is dat helaas alles fors duurder wordt. Hij meent dat door nu te investeren een goede bijdrage wordt geleverd aan degenen die straks de kosten moeten dragen. Als je dingen nu structureel organiseert, voorkom je daarmee dat anderen straks pleisters moeten plakken op open wonden. Het klopt dat er wordt geïnvesteerd met geleend geld, maar dat is een bewuste keuze. Er is eerder al gesproken over eerst sparen en dan pas geld uitgeven. Toen is die koers bestendigd, omdat die voor De Dommel het gunstigst is. Op die manier wordt voldaan aan de ambitie van een gelijkmatige belastingontwikkeling. En je kunt op een verantwoorde manier investeren met dat geleende geld. Je moet dan wel inzichtelijk maken wat dat voor de toekomst betekent en tonen dat je op het goede spoor zit.

De heer Verhoeven vraagt of de portefeuillehouder niet vreest dat er nog grotere uitgaven nodig zijn en dat de belasting dus verder omhoog moet. Er is al 10,8% ingeboekt en daar komt straks nog eens 10,8% bij voor zaken als nieuw beleid, infrastructuur en renovatie RWZI's. Dan zit je op jaarlijkse belastingverhogingen van meer dan 20%.

De heer Lokin zegt dat hij dat tot zijn spijt niet kan uitsluiten. Maar dat ontslaat dit AB niet van de plicht om nu te doen wat redelijkerwijs nodig is, namelijk de boel aan het eind van deze bestuursperiode op een ordentelijke manier afsluiten. Hij hoopt en neemt aan dat er ook dan weldenkende mensen zitten die de afweging maken wat er moet gebeuren. Hij voelt zich niet bezwaard om nu te investeren in het belang van de toekomstige generaties en de rekening daarvoor te pakken.

Mevrouw Slegers wijst de heer Verhoeven erop dat, als iemand een indruk heeft, dat niet automatisch wil zeggen dat die indruk correct is of wordt gedeeld door anderen. Een indruk leidt soms tot moties of tot andere inzichten, maar dat is dan niet per definitie onwil.

Het is duidelijk dat het AB het eens is over de doelen. Dan moet je nu al de dingen doen om te zorgen dat je die doelen haalt en om te voorkomen dat je kosten en gevolgen bij volgende generaties neerlegt. Daarover kun je van mening verschillen, maar dat zegt nog niets over de wil.

De heer Verhoeven meent dat het beter is de mensen, op het moment dat je investeringen doet, uit te leggen waarvoor het geld nodig is. Het is in 2027 moeilijk uit te leggen dat je belastingen gaat verhogen voor investeringen die in het verleden zijn gedaan. Het is veel netter het geld erbij te pakken als je die investering doet. Hij heeft eerder al voorgesteld nu de belastingen extra te verhogen en dat niet door te schuiven naar 2027 of later, want dan zijn er nog meer investeringen. Je moet dan uitleggen dat de belasting met 20% moet worden verhoogd, maar dat 10% is voor investeringen uit het verleden waarvoor toen geen belasting is geheven. Dit AB moet niet de fout uit het verleden maken toen er te weinig geld bij de inwoners is opgehaald, waardoor sprake was van achterstallig onderhoud en vervolgens alle lasten zijn doorgeschoven naar de toekomst.

Mevrouw Slegers herinnert zich dat als iemand zelfs maar suggereert dat de lasten omhoog zouden moeten, het CDA een van de partijen is die vindt van niet.

De heer Verhoeven wijst erop dat het CDA enige tijd geleden zelfs een motie heeft ingediend om de belasting met 2% extra te verhogen. Mensen achter de DB-tafel vroegen toen of de oppositie gek was geworden. Niemand mag hem verwijten dat het CDA geen verantwoordelijkheid wil nemen.

De heer Lokin merkt naar aanleiding van een geluid dat hij tussen de regels door meende te horen van sommigen op dat de meerjaren-assetplanning deel uitmaakt van de financiële meerjaren-forecast. Het waterschap pleegt dus nu geen rooibouw en zal straks niet verbaasd zijn als er ondergrondse leidingstelsels moeten worden vervangen. Die zijn in beeld en zitten in de berekeningen. Hij zal het AB daarover in de volgende cyclus bijpraten in een beeldvormende sessie. Het horrorscenario dat De Dommel ineens onverwachte klappen kan krijgen, is dus niet realistisch.

Het is een correcte aanname van mevrouw Aerdts dat het DB de overtuiging heeft dat het de puzzel in redelijkheid kan leggen met behoud van de doelen binnen de afspraak over de financiële kaders.

Blijkbaar heeft mevrouw De Rooij zijn eerdere reactie niet begrepen. Op haar verzoek om nieuwe combinaties te maken als oplossing, was zijn reactie dat hij voor het omhoog schuiven van alle financiële grootheden weinig draagvlak voelt in dit gezelschap. Natuurlijk zijn alle combinaties mogelijk en daar wil hij best voorstellen voor doen, maar hij verwacht niet dat dit het probleem goed oplost. Hij begrijpt de vraag in de motie overigens niet helemaal.

Mevrouw De Rooij zegt dat de motie voorstelt om de doelen vast te zetten en dan met verhoging van de schuldenquote en de belasting een zo optimaal mogelijke balans te creëren. Haar streven is de verhoging van beide zo laag mogelijk te houden.

De heer Lokin meent dat die vraag wel is te beantwoorden, maar dan is wel van belang wat optimaal wordt gevonden. Sommige AB-leden vinden dat je de schuldenquote niet mag verhogen en andere zeggen dat je de belastingen niet moet verhogen. Het maakt zich over de schuldenquote geen grote zorgen al moet je natuurlijk zorgen dat het niet de spuigaten uitloopt. Als de schuldenquote een keer boven de 350% komt, ziet hij dat niet als een enorm probleem. Als dat wordt gedeeld, is er dus met die variabelen te spelen. Hij kan best een paar sommetjes laten maken. Het is niet moeilijk om uit te leggen hoe je met een combinatie van die twee factoren kan komen tot alle nodige dekking. Hij zegt toe dat te doen.

De heer Jacobs merkt op dat enkele AB-leden de motie van het CDA niet helemaal begrijpen. Hij vraagt of hij die nog eens mag toelichten of dat hij dat tijdens een schorsing kan doen.

De voorzitter voelt er weinig voor een derde termijn te houden. Er is wel ruimte om te schorsen voor nader overleg.

Mevrouw De Rooij zegt tevreden te zijn met de toezegging van de heer Lokin dat er een scenario komt waarbij aan beide knoppen een beetje wordt gedraaid. Omdat dit de bedoeling van motie 9 was, trekt zij die in.

De heer Lokin zegt toe dat er een A4'tje komt met verschillende combinaties van de twee financiële indicatoren die dekking geven voor de voorgenomen ambities. Je kunt dat geen scenario noemen, maar volgens hem is dit wat wordt bedoeld.

De voorzitter stelt voor nu te schorsen. Tijdens die schorsing zal ook de maaltijd worden geserveerd. Meteen na de schorsing volgen de stemmingen over de overgebleven moties en het voorstel. Hij wijst erop dat de beraadslagingen hiermee zijn gesloten en dat moties dus niet meer kunnen worden gewijzigd.

Nadat hij heeft geconstateerd dat tegen zijn voorstel geen bezwaar bestaat, schorst hij de vergadering.

De heren Van Gerven, Van Rijckevorsel en Van de Ven hebben tijdens de schorsing de vergadering verlaten.

De voorzitter heropent de vergadering en stelt aan de orde de stemmingen over de moties en voorstel 4.1.

Mevrouw Aerdtts wijst erop dat motie 5 door het DB is overgenomen met kanttekeningen. Zij vraagt wat precies in stemming is.

De voorzitter antwoordt dat de portefeuillehouder de bereidheid heeft getoond de motie met enkele kanttekeningen over te nemen. Maar als de motie in stemming wordt gebracht, wordt gestemd over de oorspronkelijke motie. De toezegging van de portefeuillehouder vervalt dan.

De voorzitter geeft gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring over motie 1.

De heer Verhoeven verklaart dat hij voor de motie zal stemmen, maar dat hij wel voor de Blue Deal is.

Motie 1 wordt in stemming gebracht en verworpen met 21 stemmen tegen en 6 stemmen voor.

De voorzitter geeft gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring over motie 5.

Mevrouw Aerdtts verklaart dat Water Natuurlijk tegen zal stemmen, omdat de fractie het eens is met de kanttekeningen die de heer Lokin heeft geplaatst, maar niet met de motie.

Mevrouw Van der Zanden sluit zich daarbij aan.

Motie 5 wordt hoofdelijk in stemming gebracht en verworpen met 16 stemmen tegen en 11 stemmen voor.

Tegen stemmen de leden: mw. Aerdtts, mw. Bemelmans, Van Benthem, Dewachter, mw. Lammers, Lokin, Peeters, mw. De Rooij, mw. Ruijs, mw. Slegers, Tholen, Tijhof, Tollenaar, Tönissen, Verhees en mw. Van der Zanden.

Voor stemmen de leden: De Bijl, Houbraken, Jacobs, mw. Kisters, Kuppens, Niemeijer, mw. Van Santvoort, Van Selst, Steunenberg, Verhoeven en Aarts.

Motie 6 wordt hoofdelijk in stemming gebracht en verworpen met 17 stemmen tegen en 10 stemmen voor.

Tegen stemmen de leden: mw. Aerdt, mw. Bemelmans, Van Benthem, De Bijl, Dewachter, mw. Lammers, Lokin, Peeters, mw. De Rooij, mw. Ruijs, mw. Slegers, Tholen, Tijkhof, Tollenaar, Tönissen, Verhees en mw. Van der Zanden.

Voor stemmen de leden: Houbraken, Jacobs, mw. Kisters, Kuppens, Niemeijer, mw. Van Santvoort, Van Selst, Steunenberg, Verhoeven en Aarts.

De voorzitter geeft gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring over motie 7.

De heer Jacobs verklaart dat hij zal voorstemmen. Als je in de meerjarenbegroting wil inzetten op lage tarieven en je niet boven de schuldquote wil uitkomen, moet je de belasting nu ophalen.

Mevrouw De Rooij zegt dat zij het daarmee wel eens is, maar omdat dit niet in de motie staat, zal zij tegenstemmen.

Mevrouw Kisters stelt dat, omdat de motie mede betrekking heeft op een periode na deze bestuursperiode en in het bestuursakkoord alleen afspraken zijn gemaakt tot en met 2027, de leden van haar fractie zullen stemmen zoals zij doen.

Motie 7 wordt hoofdelijk in stemming gebracht en verworpen met 17 stemmen tegen en 10 stemmen voor.

Tegen stemmen de leden: mw. Aerdt, mw. Bemelmans, Van Benthem, De Bijl, Dewachter, mw. Lammers, Lokin, Peeters, mw. De Rooij, mw. Ruijs, mw. Slegers, Tholen, Tijkhof, Tollenaar, Tönissen, Verhees en mw. Van der Zanden.

Voor stemmen de leden: Houbraken, Jacobs, mw. Kisters, Kuppens, Niemeijer, mw. Van Santvoort, Van Selst, Steunenberg, Verhoeven en Aarts.

De voorzitter geeft gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring over motie 8.

De heer Dewachter verklaart dat Water Natuurlijk voor een slagvaardig bestuur is dat zijn kansen pakt. Daarom is zijn fractie voor een programmabegroting en vindt zij het niet nodig om dingen vooraf dicht te timmeren. Zijn fractie zal dus tegenstemmen.

Motie 8 wordt in stemming gebracht en verworpen met 20 stemmen tegen en 7 stemmen voor.

Motie 10 wordt in stemming gebracht en verworpen met 17 stemmen tegen en 10 stemmen voor.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

5. Voldoende water en droge voeten.

5.1 Kaders vaarbeleid.

Voorstelnr.: 120706

De heer De Bijl dient het amendement “Geen vaarrecreatie broedseizoen in Natura 2000-gebied Leenderbosch, Groote Heide en Plateau” in. Hij meent dat varen in het broedseizoen op de Dommel slecht is voor de ecologische toestand van het water. Amendement 1 luidt:

“Ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Onder 3; uitwerking van het voorstel. Toevoegen aan uitgangspunten huidige recreatiebeleid. Het waterschap stelt het watersysteem open voor waterrecreatie mits dit niet leidt tot onaanvaardbare risico's voor ecologie en/of het natuurlijk watersysteem. In het N2000 gebied Leenderbos, Groote Heide en de Plateaux mag in het broedseizoen (half maart tot half juli) niet worden gevaren omdat dit als onaanvaardbaar risico wordt beschouwd.

Toelichting: Voor alle soortgroepen die in en nabij de Dommel voorkomen is recreatievaart in het voorplantingsseizoen een groot probleem. Dat geldt met name voor vissen, libellen, zoogdieren en vogels. De rivier de Dommel is het hart van veel natuurgebieden waar rust moet heersen. De beherende organisatie, Natuurmonumenten, heeft de opgave de natuur te beschermen. Dit verdraagt zich niet met recreatievaart. Zeker in het voortplantingsseizoen zijn soorten erg kwetsbaar. Openstelling in het voortplantingsseizoen is in strijd met de Vogel- en Habitatrichtlijn en de KRW doelen die de Dommel heeft.

Mevrouw De Rooij wil met amendement Vaarbeleid 2 toevoegen dat er vanaf 1 januari 2027 alleen nog elektrisch wordt gevaren. Er is nu nog geen termijn vastgesteld. Het amendement luidt:

Ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Pag. 6 punt 5.1:

“Na besluitvorming zal bij de uitwerking van het beleid de communicatieaanpak verder vorm krijgen en zal in overleg met betrokkenen een reële ingangsdatum worden bepaald voor de doelstelling: ‘enkel nog elektrisch varen in de Beneden-Dommel’.”

Te veranderen in:

“Na besluitvorming zal bij de uitwerking van het beleid de communicatieaanpak verder vorm krijgen en zal in overleg met betrokkenen een reële ingangsdatum, maar ten laatste per 1 januari 2027, worden bepaald voor de doelstelling: ‘enkel nog elektrisch varen in de Beneden-Dommel’.”

Toelichting: [argumenten voor het amendement weergeven]

Elektrisch varen is zowel voor de CO2-uitstoot als voor het zo min mogelijk verstoren van de ecologie essentieel. Een uiterste datum helpt dit doel zo snel mogelijk te realiseren.”

In het voorstel staat dat er geen grote problemen zijn op de andere onderwerpen van het recreatiebeleid, waaronder visserij, jacht, zwemmen en recreatieve routes. *Mevrouw De Rooij* is het daarmee niet eens en wil die zin eruit.

Amendement Vaarbeleid 1 luidt:

“Ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Pag. 1 punt 1.2:

‘Het totale recreatiebeleid omvat naast het vaarbeleid ook beleid over visserij, jacht, zwemmen, recreatieve routes (wandelen, fietsen en paardrijden) en spelen. Uit de verkenning bleken hier op dit moment geen grote problemen, met uitzondering van het varen. De overige onderdelen van het recreatiebeleid kunnen zo nodig op een later moment worden herzien.’

Te veranderingen in:

‘Het totale recreatiebeleid omvat naast het vaarbeleid ook beleid over visserij, jacht, zwemmen, recreatieve routes (wandelen, fietsen en paardrijden) en spelen. De overige onderdelen van het recreatiebeleid kunnen zo nodig op een later moment worden herzien.’

Toelichting: [argumenten voor het amendement weergeven]

De jacht en visserij vormen wel degelijk problemen voor waterkwaliteit, waterveiligheid, biodiversiteit en ecologie.

De voorzitter constateert dat alle drie de amendementen voldoende zijn ondersteund, zodat zij verder onderdeel uitmaken van de beraadslaging.

De heer Lokin merkt op dat voor het DB de afweging van het amendement van de heer De Bijl is geweest draagvlak voor het watersysteem en de watertransitie door mensen die de Dommel laten ervaren als een ding van hen versus

ecologische belangen waarbij zo min mogelijk menselijke aanwezigheid doorgaans tot voordeel strekt. In die afweging heeft het DB gemeend nog geen conclusie te kunnen trekken, omdat een aantal dingen nog moet worden onderzocht. Hij kan ook de consequenties van de keuze die wordt voorgesteld niet overzien. Het DB is niet voor het amendement, maar wil wel het aandachtspunt meenemen in de verdere uitwerking. Als duidelijk is wat de consequenties zijn, kan een verantwoorde afweging worden gemaakt. Dit is te gevoelig om direct dicht te spijkeren.

Over het amendement Vaarbeid 1 is het gevoel dat de meerderheid van het AB erkent dat er op de punten die het DB wil schrappen, geen grote problemen worden ervaren. Dat dit niet voor iedereen geldt, had hij kunnen inschatten, maar aangezien het voorstel alleen gaat over het vaarbeid, wil hij het amendement terzijde schuiven.

De reactie op het amendement over vastleggen van een datum voor elektrisch varen op de Dommel is vergelijkbaar met die op het amendement van Water Natuurlijk, want ook nu kan hij niet overzien wat de consequenties zijn. Hij wil eerst kijken wie daar varen, wat zij voor materieel hebben en of er rechtszaken of claims zijn te verwachten. Hij wil in redelijkheid proberen te komen tot een onderbouwd standpunt.

De heer De Bijl stelt dat de KRW van het waterschap een goede ecologische toestand van een waterlichaam vraagt; in dit specifieke geval van de Dommel. Vaarrecreatie beïnvloedt de ecologische kwaliteit van de Dommel negatief. Dit blijkt uit verschillende rapporten, zoals het Alterra-rapport "Combinatie van vaarrecreatie en beekgebonden natuur in Noord-Brabant" dat in 2012 in opdracht van de Brabantse waterschappen is opgesteld. Vaarrecreatie in het broedseizoen geeft verstoring door geluid (roepen, schreeuwen en muziek afspelen), door het achterlaten van afval in en langs het water en door omwoelen van de bodem, waardoor stoffen als cadmium en zink in het water komen. Bovendien worden grindbanken die open moeten liggen voor een vissoort als de beekprik telkens weer met een sliblaag bedekt, waardoor de voortplanting in gevaar komt en vispopulaties worden verstoord. Uit een onderzoek in België is gebleken dat tot de grens tussen België en Nederland nog maar een derde van de te verwachte vissoorten voorkomt en ook maar een derde van de te verwachten hoeveelheden vis. Hij vraagt wat de situatie in Nederland is.

Spreker noemt nog meer nadelen van de vaarrecreatie: verstoring van rustende dieren, verstoring van de ijsvogel en verstoring van het uitsluitproces van libellen. Verder worden omgewaaide bomen en dood hout verwijderd om de kanodoorvaart niet te belemmeren en dat is slecht voor de macrofauna en natuurlijke processen in een gezonde beek. De watervegetatie wordt losgewerkt en vernield door peddelen en woelen. Sinds 2015 werkt Nyrstar aan recycling van zink waarvoor veel chlorides worden gebruikt. In 2015 waren er nog fonteinkruisvegetaties in de Dommel; die zijn nu allemaal verdwenen. Hij vraagt wat de gevolgen zijn in Nederland. Het lijkt hem dat het waterschap de planten die er nog zijn, graag wil bewaren. Kanoverhuurders vernietigen beschermde beverdammen en snoeien hinderlijk overhangende takken. In 2006 is in België het boven de Dommel hangende nest van de zeer zeldzame buidelmee door kajakkers vernield.

Spreker had deze lijst nog overigens nog wel langer kunnen maken, maar hij wil het ook nog hebben over de gezondheid van de kanoërs die in euforie of na een glaasje op graag in het water springen. Hij wijst erop dat er allemaal zware metalen, zoals thallium en zink en cadmium zijn opgewoeld en dat de E.

colibacterie daar dertig maal meer voorkomt dan gewenst. Hij raadt dan ook iedereen af op zo'n rivier te gaan kanoën, want dat is gewoon gevaarlijk.

De heer Aarts zegt dat hij instemt met het amendement van de heer De Bijl. Hij worstelt er alleen nog mee dat hiermee ook bedrijfsactiviteiten zijn gemoeid. Hij is benieuwd wat de schade is en hoe die kan worden beperkt.

De heer Tönissen wijst erop dat zijn collega Rombouts in de commissie een compromis heeft genoemd op het punt van het broedseizoen. Hij baalt ervan dat daarover niets staat in de memorie van antwoord, want daarmee was sprake geweest van een beter totaalbeeld.

Het gebied van De Dommel kent een hoge bevolkingsdruk. Mensen hebben tijd nodig en gelegenheid om te recreëren en daar valt ook vaarrecreatie onder. Maar door de grote drukte moeten mensen verantwoordelijkheid voelen voor andere waarden, zoals de ecologische waarde. Het is gemeengoed dat mensen het broedseizoen respecteren. Overal is verstoring uit den boze van 15 maart tot 15 juli. De meeste mensen houden zich daaraan, mede omdat dat wettelijk moet. Soms is het vervelend dat dingen niet kunnen, zeker voor een kanoverhuurbedrijf. Maar dat ontnemt het waterschap niet van de verantwoordelijkheid dergelijke maatregelen duidelijk in de kaders mee te nemen. Dat is de reden dat de PvdA het amendement mede heeft ingediend.

De heer Jacobs zegt dat zijn fractie zich prima kan vinden in het voorstel en sympathie heeft voor het amendement van Water Natuurlijk. Hij vreest alleen dat er na het broedseizoen, eind juli, ook niet kan worden gevaren omdat de rivier erg laag staat, zoals de laatste jaren door de droogte steeds het geval was. Dan is het natuurlijk voor kanoverhuurbedrijven helemaal niet meer rendabel. Daarover zit hij nog in dubio.

In het voorstel staat dat het DB in overleg gaat met de verhuurbedrijven om tot passende maatregelen te komen. In amendement 2 is sprake van de ingangsdatum 1 januari 2027. Hij wil weten of die datum zo maar is bedacht of dat het een realistische datum is voor de overgang naar een elektrische vloot.

Mevrouw Van der Zanden vindt het een goed voorstel. Voor de informatievoorziening door het waterschap doet zij nog de suggestie om met QR-codes te werken, zodat mensen naderhand nog dingen kunnen nalezen. Zij meent dat wat in de amendementen 1 en 3 wordt voorgesteld, bij de uitwerking hoort. Ook met amendement 2 zal zij niet instemmen.

Mevrouw Lammers merkt op dat het heel goed is dat het vaarbeleid als onderdeel van het recreatiebeleid wordt aangescherpt, maar omdat haar fractie zich op een aantal punten niet kan vinden in het voorstel heeft zij enkele amendementen ingediend.

Zij heeft gemerkt dat het AB niet betrokken is bij de verkenning over de andere onderwerpen in het voorstel, zoals de visserij en de jacht. Er zijn dus ook geen rapporten overgelegd dat die onderwerpen geen probleem vormen. Je kunt er in het voorstel dan ook niet van uitgaan dat er geen probleem is. Het is belangrijk dat het vaarbeleid wordt vastgesteld en zij zou er dan ook graag mee instemmen. Als je de passage over de visserij en de jacht weghaalt, doet dat niets af aan de inhoud van het vaarbeleid. Haar fractie stelt daarom voor die punten te schrappen en het later over de inhoud te hebben.

Zij vindt het vreemd dat er 25 jaar na vaststelling van de KRW nog steeds gemotoriseerd vaarverkeer op de Dommel is. De heer Jacobs kan zich wel

afvragen wat haalbaar is, maar het waterschap had hierover 25 jaar geleden al aan de bel moeten trekken. Zij vindt dat het waterschap zijn verantwoordelijkheid moet nemen en alles op alles moet zetten om de KRW-doelen te halen. Daar horen restricties bij en het is dus niet meer dan normaal dat het gemotoriseerd vaarverkeer stopt. Het is absurd dat er geluid wordt gemaakt in de woonplaats van iemand anders. Het verstoort enorm en er komt ook nog een hoop vervuiling bij kijken. In het amendement wordt de datum van 1 januari 2027 genoemd, omdat het waterschap dan moet voldoen aan de KRW-doelstellingen. Door de heer Lokin zijn zorgen geuit over eventuele juridische claims, maar je kunt ook juridische claims verwachten als het waterschap geen grenzen stelt, want het halen van de KRW-doelen is een probleem. Zij meende van de heer Lokin de toezegging te horen dat hij gaat kijken of dit verbod per 1 januari 2027 is in te stellen.

Mevrouw Van Santvoort zegt dat zij er in de commissie van was uitgegaan dat dit een hamerstuk zou zijn, maar er liggen nu drie amendementen. Zij staat achter het amendement van Water Natuurlijk dat er rekening moet worden gehouden met het broedseizoen. In die periode zou niemand in de genoemde Natura 2000-gebieden moeten komen.

Zij vindt dat mensen wel moeten kunnen recreëren, maar zij moeten zich dan in een natuurgebied aan regels houden. Om het bewustzijn vooral van jonge mensen voor de natuur te vergroten, moet je daar wel kunnen varen. Toch staat zij achter beide amendementen van de PvdD. Het duurt al te lang voordat het verplicht is elektrisch te varen. Het waterschap moet dus in gesprek gaan met de verhuurbedrijven, want die hadden onderhand wel de overgang kunnen maken.

De heer Steunenbergh is tevreden over de kaders waarmee het DB verder wil werken aan het vaarbeleid. Voor de heer De Bijl heeft hij de vraag hoe die zich de handhaving voorstelt van een vaarverbod in een Natura 2000-gebied. Zou dat door middel van een kabel moeten, zodat je niet verder kunt varen of met camera's? Hij onderkent wel de charme van het amendement en ziet ook de noodzaak voor de natuur. Hij doet de suggestie bij de verkenning iets verder te kijken naar opties. Er zijn waterschappen waar je in het broedseizoen maar met een beperkte snelheid mag varen of waar je niet uit de boot mag. Er zijn ook wel eens eisen gesteld aan de diepgang van boten. Dat geeft meer mogelijkheden dan een compleet vaarverbod.

Van het DB wil hij weten of het waterschap een vaarverbod mag instellen. Hij kan de PvdD wel volgen dat het zinnetje over jacht en visserij niet wordt gemist als het wordt geschrapt, maar hij neemt aan dat het DB wel kan uitleggen waarom er nu wel een nieuw vaarbeleid wordt ingesteld, maar er nog geen nieuw beleid is voor visserij en jacht. In de planning staat wel dat die zaken en het zwemmen nog aan de orde komen. Dat zou het DB ook in dit voorstel kunnen aangeven.

Hij is er altijd voor bij maatregelen een ingangsdatum vast te stellen. In Utrecht mag je bijvoorbeeld vanaf 1 januari 2026 op bepaalde stukken niet meer met benzine- of dieselmotoren varen. Hij vraagt zich af waarom zo'n verbod daar wel snel kan en hier niet en verzoekt het DB dat uit te zoeken.

De heer Niemeijer merkt op dat de BBB de problemen niet ziet en dus tegen de amendementen zal stemmen.

De heer Lokin stelt dat de inbreng aan de ene kant gaat over het ecologische belang en aan de andere kant over het belang van draagvlak met als argument

dat recreatie moet kunnen. De heer De Bijl had een gedegen onderbouwing van de oproep om de ecologie centraal te stellen en de rest daaraan ondergeschikt te maken. Het DB bestrijdt niet dat de genoemde effecten - of een deel daarvan - zich kunnen voordoen, maar in welke mate is niet precies bekend. Menselijke aanwezigheid is doorgaans niet bevorderend voor een goede ecologie, maar het DB wil wat dieper gaan om erachter te komen hoe erg de verstoringen zijn en of zij zodanig zijn dat dit opweegt tegen het andere belang van draagvlak creëren voor het water. Waterschap De Dommel is geassocieerd met de rivier en het is fijn als mensen daar aangename ervaringen hebben en hun kinderen meenemen. Omdat het DB de argumenten van de heer De Bijl serieus neemt, is ervoor gekozen het varen in de zijbeken van de Dommel meteen te verbieden. Het waterschap vindt dat die beken zo smal zijn dat de verstoring zo groot is dat de afweging daar zeker in het voordeel uitpakt van de ecologie. Voor de Dommel speelt mee dat de Belgische collega's ook een bepaald beleid voeren. Dat je daar een stukje wel en een stukje niet mag varen, draagt overigens niet bij aan de duidelijkheid en overzichtelijkheid.

Het DB wil graag uitzoeken hoe alle belangen liggen. Dat had ook voor deze behandeling kunnen gebeuren, maar er is bewust voor gekozen om in een vroege fase het AB centraal te stellen en te vragen wat de kaders moeten zijn. Daarom kan hij een deel van de vragen niet beantwoorden; nog niet alles is bekend. Hij wijst er wel op dat, als er stoere keuzen worden gemaakt, het effect afhankelijk is van de handhaving. Je kunt altijd handhaven door meer handhavers in te zetten, maar die zijn schaars. Ook de financiële consequenties van meer handhavers moeten onderdeel zijn van de afweging. Het DB wil die keuzen beter onderbouwd kunnen maken en blijft daarom bij het standpunt dat het nog niet zover is.

De suggestie van mevrouw Van der Zanden voor QR-codes is een goede en was ook onderdeel van de bespreking met de ambtelijke collega's. Een van de uit te werken punten is wat de inspanning is en wat de impact.

Hij geeft mevrouw Lammers gelijk dat er geen onderzoek is gedaan of de jacht en de visserij een probleem geven. Hij schat in dat het DB met deze veronderstelling aansluit bij maatschappelijk breed aanvaarde uitgangspunten. Overigens worden op meer punten standpunten ingenomen zonder wetenschappelijke onderbouwing. Het DB vindt dat in een land met een ernstig gestoord ecosysteem wildbeheer noodzakelijk is en dat de jacht daarbij kan horen. Het is niet bij voorbaat tegen die jacht of tegen het omzeilen van dat woord, maar vindt dat je het beestje bij de naam moet noemen. Over de jacht en de visserij komt het AB nog te spreken. Die onderwerpen zijn geen onderdeel van het vaarbeleid. Het enkel noemen dat vissen en jagen buiten het vaarbeleid zit, vindt hij uitlegbaar. Het is mogelijk dat het waterschap ook claims kan krijgen als het niets doet. Hij meent dat het DB verantwoorde keuzen heeft voorgelegd om vanuit te gaan. Sommige zaken moeten nu verder worden uitgewerkt. Als het elektrisch varen in de Beneden-Dommel pas in 2040 wordt ingevoerd, kan dat strijdig zijn met bepaalde belangen, waardoor het waterschap claims kan krijgen, maar het DB wil nu eerst de ruimte nemen om dat goed uit te zoeken, zodat het vervolgens gemotiveerd kan kiezen.

Hij kan niet bevestigen dat hij de toezegging heeft gedaan dat hij streeft naar 1 januari 2027. Hij heeft begrip voor de belangen. Ook het DB wil van fossiel gemotoriseerd varen af en wil kijken wat de eerst mogelijke reële datum daarvoor is. Dat zou 1 januari 2027 kunnen zijn, maar hij weet echt niet of dat de uitkomst zal zijn. Hij begrijpt dat spoed door de PvdD wordt gepropageerd. Het DB wil eraan werken, maar wel verantwoord.

Het antwoord op de vraag of het waterschap een verbod mag opleggen, is "ja". Maar ook de consequenties zijn voor het waterschap. Het besluit moet dus

worden genomen op basis van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Voorzienbaarheid is daar een onderdeel van. Daarom vraagt hij de tijd om dit goed te doen en dan met een onderbouwd standpunt te komen.

De heer Tönissen vraagt waarom de portefeuillehouder niet is ingegaan op zijn vraag over de memorie van antwoord en de rest van zijn betoog.

De heer Lokin verontschuldigt zich dat in de memorie van antwoord niet is ingegaan op de suggestie van de PvdA in de commissie. Op basis van die bijdrage heeft het DB geen aanleiding gezien om het voorstel te wijzigen. De reactie op de door de heer Tönissen ingebrachte punten zat in de samenvatting van de reactie op de andere bijdragen.

Op verzoek van de heer De Bijl schorst de voorzitter de vergadering.

Nadat de voorzitter de vergadering heeft heropend, verleent hij het woord aan de heer De Bijl.

De heer De Bijl vraagt of de portefeuillehouder kan toezeggen dat er een juridische en ecologische toets zal plaatsvinden en dat het AB daarover eind 2025 meer weet. Hij is bereid het amendement in te vriezen, maar wil dan dat het vaarbeleid ter besluitvorming terugkomt naar het AB.

De heer Tönissen sluit zich daarbij aan. Als de toezegging komt dat er een goed ecologisch en juridisch onderzoek plaatsvindt naar de mogelijkheden van het instellen van een vaarverbod tijdens het broedseizoen, zodat dat dit jaar kan worden verwerkt in een voorstel voor het vaarbeleid dat aan het AB wordt voorgelegd, is ook hij bereid het amendement in de diepvriezer te leggen.

De heer Jacobs ondersteunt de oproep van de heer De Bijl van harte.

Mevrouw Lammers heeft uit de toelichting van de heer Lokin begrepen dat het waterschap geen wetenschappelijk onderzoek heeft gedaan. Maar in het voorstel staat dat uit de verkenning bleek dat er geen grote problemen zijn op het gebied van jacht en visserij. Er wordt gedaan alsof er kennis is bij het waterschap over de impact van vissen en jagen op de ecologie, terwijl er geen onderzoek is gedaan. Zij weet dat er wetenschappelijk onderzoek is dat toont dat de impact van hengelen fors is; niet alleen voor de vissen, maar ook door de lijnen en de effecten op vogels. Zij ziet dus wel grote problemen en vindt het verstandig om deze niet onderbouwde tekst niet op te nemen in de kaders. Zij heeft gekeken naar de mogelijkheden om ten aanzien van de deadline in amendement Vaarbeleid 2 nog tegemoet te komen aan het DB. Zij meent dat de deadline van 1 januari 2027 redelijk is, te meer daar in Utrecht al zo'n verbod geldt. Maar zij past het amendement aan door van "maar ten laatste per 1 januari 2027" te maken "maar als uitgangspunt ten laatste in 1 januari 2027". Dan kan het ook 15 januari worden. Maar het mag geen 2030 worden. Zij hoopt dat het DB nu wel akkoord gaat met het amendement.

De heer De Bijl zegt dat hij het verhaal van de heer Tönissen over de memorie van antwoord nog wil ondersteunen.

De voorzitter vindt dat dit geen interruptie is. Hij zal geen derde termijn toestaan.

De heer Lokin vraagt wat er wordt bedoeld met een juridische en ecologische toets voor eind 2025. Op beide domeinen heeft De Dommel deskundige medewerkers die daar ook naar kijken bij het uitwerken van een voorstel. Zij kennen de kaders die nu zijn neergezet dus ook. Als de vraag is of mensen met vakmanschap meekijken naar het voorstel, is het antwoord “ja”. Maar op de vraag of er een extern rapport komt met een beoordeling van deze aspecten, is het antwoord “nee”. Dat lijkt hem een zwaar middel voor dit besluit. Juridisch en ecologisch zijn niet de enige zaken van belang, ook het draagvlak voor de dingen die het waterschap doet, is van belang, alsmede de beleving van De Dommel. Ook het recht op avontuur, zoals de kanoërs het noemen, moet worden meegewogen. Dat is geen hogere wetenschap. Hij vraagt het vertrouwen van het AB dat dit in wijsheid gebeurt. Je kunt hier wel een semiwetenschappelijke halszaak van maken, maar dat helpt niet verder. Het DB zegt niet zomaar “ja” tegen amendement 2.

Dat geldt ook voor amendement 3. Het DB houdt vast aan de afspraken die zijn gemaakt in het samenspel tussen AB en DB. Het AB zet de kaders; het DB werkt ze vervolgens uit. Als de zaken die de PvdD wil de steun krijgen van het collectief, ziet het DB dat als een gegeven en gaat het met die kaders de puzzel leggen. Een concept wordt dan ter inspraak gelegd en die inspraak wordt verwerkt. Uiteindelijk neemt het DB een besluit en informeert het AB daarover. Hij wijst mevrouw Lammers erop dat de kennis van het waterschap zit bij tientallen deskundige beleidsambtenaren die op deze domeinen verstandige uitspraken kunnen doen, maar De Dommel heeft geen wetenschappelijk instituut dat weet wat de maatschappelijke standpunten ten aanzien van de jacht zijn. Hij hoopt dat het DB met de input van die deskundigen de uitspraak kan doen dat het noemen van de woordjes jacht en visserij niet wordt ervaren als een groot probleem. Natuurlijk is het mogelijk een onderzoek aan te reiken waarin het wel een probleem wordt gevonden, want kies een standpunt en hij vindt wel een onderzoek dat het onderschrijft. Er moet het vertrouwen zijn dat het vakmanschap dat in huis is, goede afwegingen maakt.

Mevrouw Lammers is verbaasd, want de heer Lokin zei eerder nog dat er geen onderzoek is gedaan. Toen zij hem eraan herinnerde dat in het voorstel staat dat er een verkenning is geweest waaruit geen grote problemen kwamen, was er ineens wel een verkenning. Dat zijn verschillende geluiden en dat maakt haar ongerust over hoe naar deze materie is gekeken. Zij herhaalt dat het echt verstandiger is de genoemde passage uit het voorstel te halen, want het DB snijdt zichzelf in de vingers als het dingen opschrijft die niet onderbouwd zijn.

De heer Lokin stelt dat het voorstel tot is stand gekomen, zoals vrijwel alle voorstellen in dit huis. Iemand heeft een lead, kijkt wat de relevante aspecten zijn en mobiliseert collega's om zich heen om de relevante aspecten te wegen en te komen tot een onderbouwd ambtelijk standpunt. Er is niet specifiek onderzoek gedaan naar zinsneden of de jacht wel of niet een probleem is. Er is geïnventariseerd of dat een probleem wordt gevonden en het antwoord was in deze kring “nee”. Dat is lichtvoetig opgeschreven in het beleidsstuk en dat blijkt bij sommigen verkeerd te vallen. Dat betekent volgens hem niet dat het onderzoek onvolledig is geweest. Het gevoel van het collectief kennende, meent hij dat hij deze uitspraak kan doen. Natuurlijk mag iemand een andere mening hebben, maar hij ziet geen reden om deze relatief subtiele woordjes te filteren.

Mevrouw Lammers stelt dat bestaande wetenschap laat zien wat de impact is van jacht en hengelen op vissen en andere waterfauna. Dat onderzoek ligt er gewoon,

maar in het voorstel is hier te gemakkelijk overheen gestapt. Het lijkt haar verstandig als het DB even overlegt hoe heilig die passage in dit vaarbeleid is. Zij zou kiezen voor het vaarbeleid en niet voor andere zaken, want daarover kan het AB later nog dieper in discussie gaan. Haar fractie zal dan allerlei wetenschappelijke gegevens aanleveren. De heer Overvelde, die inmiddels geen AB-lid meer is, heeft hierover ook al de nodige informatie uitgewisseld de afgelopen jaren. De vraag is dan ook of de heer Lokin het ook makkelijker vindt om de passage nu gewoon even te schrappen.

De heer Lokin erkent dat dit heel makkelijk zou zijn, maar dat het DB dat niet ziet zitten. Het wil niet in een proces komen waarin wordt geprobeerd elkaar vliegen af te vangen, want zo wordt dat door hem ervaren. Hij wil op de gebruikelijke wijze kunnen praten over deze onderwerpen. Als er straks over de jacht wordt gesproken, zal de discussie dieper gaan, maar hij voelt zich niet bezwaard door het enkel opnemen van deze passage in de context van het vaarbeleid. Het DB zit dubbel in het aanpassen van het amendement en daaraan toe te voegen dat het uitgangspunt de datum van 1 januari 2027 moet zijn. Aan de ene kant vindt het dat het ook een keer moet meebuigen, maar aan de andere kant kom je door de aanpassing wel in drijfzand. Want wat is een uitgangspunt? Als het dan toch 1 januari 2028 of 1 januari 2029 wordt, wordt het DB dan op het matje geroepen? Het is gewoon nu niet duidelijk wat verantwoord is. Als de exploitant van de boten net in twee nieuwe boten heeft geïnvesteerd en dacht daarmee tien jaar te kunnen varen, heb je een ander gesprek dan wanneer de boten al oude meuk zijn en de exploitant toch al wilde investeren in nieuwe. Hij wil dat graag meewegen. Als de PvdD hier een halszaak van maakt, wil hij best toevoegen dat de datum een uitgangspunt is, maar dan moet “uitgangspunt” niet concreet worden gedefinieerd, want dan kan hij geen kant meer op.

Mevrouw De Rooij stelt dat “uitgangspunt” inhoudt dat het DB volledig zijn best doet om dat te halen. Zij wijst erop dat op een amendement kan worden teruggekomen, als blijkt dat het juridisch onmogelijk is eraan te voldoen.

De heer Lokin is het ermee eens dat het ophoudt als het juridisch niet kan, maar blijft erbij dat andere aspecten meewegen. Hij wil voorkomen dat alleen juristen kunnen zeggen dat het niet doorgaat. Hij wil in alle redelijkheid de belangen die rondom het onderwerp spelen, kunnen meewegen en de ruimte hebben om op basis daarvan tot een besluit te komen. Je voorkomt dan dat het waterschap mensen in een ongemakkelijke hoek duwt, dat er claims komen en dat De Dommel verkeerd in de pers komt. Het waterschap is een betrokken overheid die in overleg dergelijke besluiten neemt. Het DB heeft zijn huiswerk nog niet af en kan dus nog geen onderbouwd antwoord geven.

Mevrouw Slegers merkt dat verschillende fracties op deelonderwerpen vragen en twijfels hebben en aarzelen. Zij vraagt zich af of het handig is om nu een besluit te nemen. Als er meer informatie is kan er een betere afweging worden gemaakt en kan er meer draagvlak zijn voor het vaarbeleid. Zij worstelt met de vraag hoe je iedereen nu recht kunt doen, inclusief de organisatie en het DB.

De voorzitter ziet daar een vraag in aan de portefeuillehouder, maar het lijkt ook een ordevoorstel.

De heer Lokin verzoekt om een schorsing.

De voorzitter schorst de vergadering voor beraad van het DB.

Nadat de voorzitter de vergadering heeft heropend, verleent hij de heer Lokin het woord.

De heer Lokin stelt voor het voorstel terug te trekken. Het DB zal de opmerkingen en kanttekeningen bekijken en terugkomen met een nieuw voorstel dat dan via de reguliere route aan de orde komt in het AB.

De voorzitter constateert dat dit een ordevoorstel is.

De heer Tönissen is blij met dit ordevoorstel. Dit is voor iedereen het beste.

De voorzitter concludeert dat stemming niet noodzakelijk is en dat het voorstel dus van de agenda is.

6. Waterkwaliteit en waterketen.

Er zijn geen voorstellen.

7. Moties vreemd.

7.1 Motie BBB: Reservering financiële middelen voor uitvoering onderzoeksresultaten hoogwaterbypass.

De heer Van Selst merkt op dat deze motie is voorbereid door mevrouw Janssen, die er niet bij kan zijn, maar de vergadering wel volgt. De motie luidt:

"Constateringen:

- dat het DB gaat onderzoeken of een hoogwater-bypass of andere maatregelen bij bestaande en gerealiseerde beekherstelopgaven de effecten van oppervlakte – en grondwaterproblematiek in extreem natte situaties kunnen verminderen;*
- dat in het "Overzicht acties en toezeggingen" t.b.v. het AB op 27 november 2024 is aangegeven dat dit onderzoek is voorzien voor de tweede helft 2025;*
- dat het voor het beschikbaar stellen van financiële middelen in 2026 belangrijk is dat deze middelen in de Voorjaarsnota 2026-2030 (besluitvorming 2 juli 2025) zijn aangegeven.*

Verzoekt het dagelijks bestuur:

om vooruitlopend op de resultaten van bovenvermeld onderzoek (beschikbaar tweede helft 2025) in de Voorjaarsnota 2026-2030 (besluitvorming 2 juli 2025) voldoende financiële middelen te reserveren voor effectuering van de door het bestuur omarmde maatregelen."

Het waterschap heeft veel mooie projecten uitgevoerd, maar na oplevering kan er wel eens iets misgaan. Dan zijn er weinig of geen mogelijkheden om er op korte termijn iets aan te doen. In de programmabegroting kan met de middelen worden geschoven, maar de resultaten van het onderzoek zijn nog niet bekend. De BBB wil graag de toezegging dat, als het onderzoek is afgerond er ook middelen zijn om een en ander snel op te pakken. Gelet op de verwachte bezuinigingen is de vraag of die middelen er dan zullen zijn. De motie wordt ondersteund door het CDA en de PvdD.

De voorzitter bedankt mevrouw Janssen voor het voorbereiden van deze motie-vreemd.

De heer Tönissen meent dat het onderzoek moet zijn afgerond om te weten welke bedragen nodig zijn. De BBB wil nu al geld reserveren en de vraag is dan ook of die partij al weet welke bedragen nodig zijn.

De heer Van Selst erkent dat ook hij niet weet hoeveel geld er nodig is, maar hij wil alleen de vaart erin houden. Als er in projecten iets is misgegaan wordt er onderzoek gedaan naar de oorzaak. Na zo'n onderzoek moeten inwoners soms twee jaar wachten voordat zij vooruit kunnen. Hij verzoekt daarom toe te zeggen dat er middelen zijn als zo'n onderzoek is afgerond. Maar hij heeft geen idee of dat € 1000 of € 100.000 moet zijn.

De heer Tönissen hoopt dat het DB daar uitsluitsel over kan geven. Hij neemt aan dat is nagedacht hoe het door een onderzoek aanbevolen maatregelen zo snel mogelijk kan effectueren.

Mevrouw Lammers vindt het als mede-indiener belangrijk dat er met deze motie een signaal wordt gegeven naar het gebied. De zorgen daar zijn groot dat er voor aanpassingen eerst moet worden gezocht naar middelen.

Mevrouw Van Santvoort zegt dat haar reactie grotendeels overeenkomt met die van de PvdA. De BBB gaat in feite uit van het slechtste scenario. De BBB wil geld reserveren, maar ook bezuinigen. Er komt dan een pot, terwijl er geen idee is hoeveel geld daarin moet. Een onderzoek kan ook de conclusie opleveren dat er niets is misgegaan, maar dan zit er wel een heleboel geld in een reservepot.

De heer Van Selst herhaalt dat hij niet weet hoeveel er nodig is, omdat alles in de programmabegroting zit. Hij hoopt natuurlijk dat alles goedkomt en dat er niks hoeft te gebeuren. Dat moet blijken uit het onderzoek. Maar als er iets uitkomt, moeten er middelen zijn om dat op te lossen. Hij begrijpt overigens wel dat je niet meteen alles kunt oplossen. Hij wijst erop dat het om volgend jaar gaat.

De heer Tönissen meent dat het beter is in de motie op te roepen dat, zodra de resultaten van het onderzoek bekend zijn, het DB actie onderneemt om die resultaten te verwerken of terugkomt bij het AB en aangeeft hoe het met de resultaten omgaat. Zo'n oproep zou hij wel kunnen steunen. De financiële kant van de motie vindt hij lastig, maar in feite is dat een afgeleide. Het gaat erom dat aanbevolen maatregelen zo snel mogelijk na een onderzoek worden genomen.

De heer Van Selst vindt het geen verkeerd voorstel, maar denkt toch iets anders over deze zaak. Hij wil hier een beetje vaart in zetten en dan moet je het geld reserveren voor als er iets verkeerd gaat. Anders moeten de mensen straks wachten wat er uitkomt. Als er volgend jaar niets gebeurt, is het al 2027 en dan zit zijn fractie er misschien niet meer. Daarom moet het nu in de burap voor volgend jaar worden meegenomen. Hij weet niet hoeveel geld het moet zijn, maar wijst erop dat het alleen een reservering is.

De heer Peeters ziet de motie ook als een oproep om maatregelen te nemen om de wateroverlast te voorkomen en vooral door te gaan met het afhandelen van de wateroverlastsituatie. De motie voelt dan ook als een steun in de rug voor de lijn die door het AB is uitgezet om de wateroverlastsituatie af te handelen, voordat andere zaken worden opgepakt.

Hij wijst erop dat in de meerjarenraming 2026-2030 een restopgave ongeprogrammeerd van bijna € 20 miljoen is opgenomen ten behoeve van de inrichting van het watersysteem. Het DB meent dat deze reservering voldoende ruimte biedt om ook een herziening van de bypasses van de beekherstelprojecten op te

vangen. Een aanvullende reservering lijkt hem dan ook niet nodig. Als later uit de onderzoeken blijkt dat er meer nodig is, kan die reservering worden herzien. Hij ontraadt daarom de motie.

De heer Verhoeven vraagt of de restopgave ongeprogrammeerd is begroot.

De heer Peeters antwoordt dat die is begroot, maar ongeprogrammeerd.

De heer Van Selst merkt op dat, nu de heer Peeters de toezegging doet dat er geld is en dat het AB daar ook gebruik van kan maken als dat volgens het rapport nodig is, hij tevreden is en de motie intrekt.

De voorzitter wijst erop dat de heer Peeters niet de toezegging heeft gedaan dat deze middelen voor dit doel worden bestemd, maar heeft gezegd dat de middelen er zijn en dat, als voor dit doel een bedrag nodig is, het DB erop vertrouwt dat de middelen voorhanden zijn.

De heer Van Selst trekt de motie in.

7.2 Motie Water Natuurlijk: Actieplan Sanering overstorten gemengd rioolsysteem.

Mevrouw Bemelmans stelt dat in het nieuws vaak de gevolgen zijn te horen van het niet op orde hebben van het rioolsysteem, maar de oorzaak hoor je dan niet. Zij wil met deze motie de oorzaak aanpakken. De beeldvormende sessie van januari jl. was de aanleiding om, samen met Natuurterreinen, de volgende motie op te stellen:

"Constateringen:

- *in het beheergebied van de Dommel is er sprake van totaal een kleine 1100 riool overstorten op waterlopen en beken waarbij er bij 389 sprake is van een overstort vanuit een gemengd rioolstelsel (presentatie 15 jan 2025);*
- *overstort van ongezuiverd afvalwater vanuit een gemengd rioolstelsel is ongewenst vanwege de negatieve invloed op de waterkwaliteit van het ontvangende water, de waterbodem en het waterleven, met vaak vissterfte als zichtbaar gevolg;*
- *overstort van ongezuiverd afvalwater vanuit een gemengd rioolstelsel heeft een negatieve invloed op de door het waterschap toegekende functies en gebruiksmogelijkheden van wateren, en maakt dat de in Europees verband afgesproken normen (KRW) niet (kunnen) worden bereikt;*
- *riool overstorten vallen onder het beheer van gemeenten en al jaren wordt vanuit het waterschap een beleid ingezet om de overstorten uit gemengde rioolstelsels tot nul terug te brengen;*
- *de vanuit gemeenten bestuurlijke aandacht en/of inzet van financiële middelen (gemeentelijk rioolfonds) ten behoeve van de sanering van de overstorten uit gemengde rioolsystemen leidt onvoldoende tot de gewenste voortgang in sanering;*

De beeldvormende sessie van 15 januari 2025 beschrijft de en kan zij de gemeenten huidige situatie.

Toelichting

Het waterschap heeft geen aansturingsmogelijkheden om gemeenten te dwingen de sanering vorm en inhoud te geven; ze is afhankelijk van de inzet van de gemeenten. Om die inzet te bevorderen moet het waterschap gemeenten (nog) meer inzicht geven in het grote negatieve effect van gemengde overstorten op de waterkwaliteit van het oppervlaktewater. Daarnaast moet zij de gemeenten aansporen/overhalen om met name de sanering van de overstorten uit gemengde systemen met voorrang op te pakken. Met het aanreiken van een actieplan faciliteert het waterschap met haar expertise de gemeenten, met daarin bijv. zaken als de omvang, urgentie, prioritering (urgentie) en technische mogelijkheden. Tegelijkertijd krijgt het schap voor zichzelf een beeld van de meest urgente locaties en kan prioriteiten aangeven. Desgewenst kan samen worden gezien of een andere (financiële/technische) aanpak tot versnelling van de noodzakelijke sanering leidt. De uitvoering (ontwerp, aanbesteding, aanleg etc.) is uiteraard een zaak van de gemeente(n). Verzoekt het DB om:

- *ter versnelling van de sanering van overstorten van gemengd rioolstelsel in 2025 een actieplan op te stellen met als voorziene uitvoeringsperiode 2026-2030;*
- *om gemeenten tot uitvoering te stimuleren dit actieplan in het overleg met gemeenten alsook in de provinciale Taskforce KRW-impuls in te brengen."*

De voorzitter constateert dat de motie voldoende is ondertekend, zodat die verder deel uitmaakt van de beraadslaging.

De heer Verhoeven geeft aan dat ook zijn fractie de motie heeft ondertekend. Hij vindt het een prima motie. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de gemengde riooloverstorten en hij wil daar zo snel mogelijk vanaf. Liefst vandaag.

Mevrouw Van der Zanden heeft veel sympathie voor de motie, omdat de wateroverstorten ook haar achterban een doorn in het oog zijn, mede door de inundatie die vaak op hetzelfde moment plaatsvindt. Zij vraagt wat de prioritering zou zijn als je niet alleen naar de ecologie kijkt, maar ook naar de gevolgen voor de kwaliteit en de vervuiling van de geïnundeerde gronden. Zij wil ook weten of het mogelijk is eerst de overstorten bovenstrooms aan te pakken, omdat het water dan nog door het hele gebied gaat.

Mevrouw Bemelmans meent dat deze vragen al zijn beantwoord in de schriftelijke vragen. Bovendien valt dit niet onder de motie.

De heer Peeters zegt dat het DB in de motie vooral een steun in de rug ziet om werk te blijven maken van het verminderen van de negatieve effecten van de gemengde overstorten. Dat past in het kader van schoon water. De motie vraagt nog een nieuwe ambitie toe te voegen aan het bestaande beleid, namelijk om een actieplan op te stellen. Dat zou in het kader van de KRW en andere opgaven die spelen, niet eens onverstandig zijn, maar het DB wil dat dan wel integraal beschouwen, samen met alle andere opgaven. Daarom doet hij de toezegging dat het onderwerp overstorten straks expliciet aan de orde komt bij de behandeling van de voorjaarsnota. Dan kan dit punt samen worden bekeken met alle andere opgaven die vragen om extra formatie en extra capaciteit. Dan kan worden besloten of dit actieplan moet worden opgesteld.

Mevrouw Bemelmans vindt die toezegging voldoende en trekt de motie in.

7.3 Motie PvdD en AWP: Actuele klimaatprognoses voor doelmatig en betrouwbaar watermanagement.

Mevrouw Lammers deelt mede dat de volgende motie inmiddels mede wordt ingediend door de fracties van BBB, CDA en PvdA.

"Constaterende dat:

- *Diverse onderzoeken aangeven dat klimaatverandering sneller gaat dan eerder rekening mee is gehouden en Europa bovendien t.o.v. andere regio's relatief snel is opgewarmd*
- *Ook de Nederlandse weersomstandigheden van de afgelopen jaren doen vermoeden dat klimaatverandering zich sneller en ongunstiger ontwikkelt.*
- *Het voor waterschappen onduidelijk is welke consequenties die versnelling heeft voor ons watersysteem en te nemen beleid.*

Toelichting:

- *Het watersysteem van waterschap De Dommel is op dit moment nog niet toekomstbestendig ingericht, terwijl dat wel essentieel is voor de leefbaarheid voor huidige en toekomstige generaties.*
- *Het is daarom goed dat het waterschap sinds 2021 een andere koers heeft ingeslagen om te komen tot een toekomstbestendig watersysteem in ons waterschapsgebied: de watertransitie.*
- *Om te zorgen dat waterschap De Dommel bij de uitvoering van de watertransitie steeds de juiste maatregelen treft die optimaal bijdragen (zo effectief en efficiënt*

mogelijk) aan een robuust toekomstbestendig watersysteem, is het belangrijk dat zij haar plannen baseert op betrouwbare/actuele klimaatmodellen en neerslagprognoses.

- Waterschap De Dommel baseert haar keuzes op de klimaatscenario's van het IPCC 2023, die door het KNMI zijn toegesneden op de Nederlandse situatie, en door STOWA zijn vertaald naar verwachte gevolgen voor het watersysteem (zie beeldvormende bijeenkomst 11 december 2024).*
- Voor het waterschap is het onduidelijk op welke observatiereeksen deze modellen zijn gebaseerd, welke nieuwe wetenschappelijke inzichten hierin zijn verwerkt (zoals bijvoorbeeld de impact van aerosolen), evenals hoe andere ontwikkelingen zoals technologische en emissiereductiebeleid van de grootste economieën zijn verwerkt. Maar hier zorgelijke signalen over zijn en onduidelijk is wat dit betekent voor onze wateropgaven.*
- Als de uitkomst ongunstiger zou blijken te zijn, zou dit aanleiding moeten zijn tot het bijstellen van de koers en/of het intensiveren van onze inspanningen. In dat geval zouden we moeten bezien of onze aanpak vanuit het perspectief van haalbaar- en betaalbaarheid nog steeds de optimale is.*
- Het is daarom belangrijk dat zo spoedig mogelijk duidelijk wordt of na het actualiseren van de modellen en doorrekening naar ons watergebied, de beoogde interventies voor een robuust watersysteem afdoende zijn.*
- Omdat De Dommel niet over de volledige data en klimaatwetenschappelijke inzichten beschikt om de hiervoor de benodigde analyses zelf te doen is hulp van het KNMI en STOWA en mogelijk universiteiten vereist.*

Verzoekt het DB:

- Bij het Rijk, het KNMI, de Deltacommissaris en andere relevante stakeholders hernieuwd onder de aandacht brengen dat de beschikbaarheid van actuele prognoses - gebaseerd op actuele observatiereeksen (op het gebied van klimaat, neerslag, verdamping, wateraanvoer, zeespiegelstijging, etc.) essentieel is voor waterschappen om hun taak goed en doelmatig uit te kunnen voeren.*

En specifiek:

- Het KNMI op te roepen om de meest actuele feitelijke temperatuur en neerslagcijfers tot en met 2024 zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk eind 2025, te integreren in de KNMI klimaatmodellen en hierbij de weging van cijfers in de tijdreeksen kritisch te bekijken.*
- Het KNMI te vragen om deze actualisatie jaarlijks uit te voeren (als er significante afwijkingen in data/trends zich voordoen of nieuwe wetenschappelijke inzichten beschikbaar komen).*
- Bij alle relevante stakeholders (waaronder Rijk, IPO/provincies, UvW/waterschappen, VNG/gemeentes, Vewin/waterleidingbedrijven en de Deltacommissaris) te bevorderen dat door middel van onderzoeksprogramma's de actualiteit en kwaliteit van de klimaat- en neerslagprognoses en modellen voortdurend worden verbeterd.*

En hier periodiek in het AB over terug te koppelen, bijvoorbeeld in een mondelinge terugkoppeling of Burap."

Mevrouw Lammers deelt mede dat niet alleen mevrouw Van Santvoort mede-indiener is van deze motie, maar dat de heren Van Selst, Verhoeven en Tönissen zich daarbij hebben gevoegd. De watergraaf heeft vanmiddag eigenlijk al een betoog gehouden voor het aannemen van deze motie, want die sluit perfect aan bij diens pleidooi voor de bouw van een sterk watersysteem voor de toekomst. Dat moet gebeuren in een sterk veranderend klimaat. Op 28 februari 2024 is de motie "Een dijk van verstand voorkomt een zee van problemen" unaniem aangenomen. Die motie roept op te onderzoeken of en zo ja het waterschap met recentere gegevens zou kunnen werken om toekomstige risico's van grote maatschappelijke en ecologische schade te beperken. Maar momenteel kan het waterschap niet met recente gegevens werken, omdat de achterliggende modellen moeten worden geactualiseerd en dat valt buiten de expertise van De Dommel. De noodzaak is alleen maar toegenomen door de laatste observaties, de wetenschappelijke prognoses en de wereldpolitieke situatie. Er gaat veel belastinggeld naar de watertransitie, zowel bij De Dommel als in de rest van het land. Als je dan niet werkt met actuele modellen, weet je niet of je de juiste maatregelen neemt en of je het geld dus doelmatig uitgeeft. Het is duidelijk dat het waterschap goede klimaatscenario's als basis wil hebben, maar zelf niet de expertise in huis heeft. Begrijpelijk, want het is een complexe

materie. Maar De Dommel kan niet blijven leunen op modellen waarvan signalen dat ze belangrijke zaken missen, sterk zijn. Wachten op nieuwe modellen van het KNMI, dat de klimaatscenario's eens in de tien jaar actualiseert, is geen verstandige strategie. In een tijd van versnelde opwarming en een stijgende uitstoot van broeikasgassen is dat een risicovolle aanpak die het waterschap zich niet kan permitteren. Vandaar deze motie.

Het is van groot belang dat duidelijk wordt wat de gevolgen zijn van de nieuw beschikbare kennis voor het watersysteem. Er zijn drie hoofdpunten. Ten eerste het updaten van de tijdreeksen, inclusief het herzien van de weging van de observaties. Dan gaat het om recente cijfers van de opwarming van de aarde en de oceanen, de gletsjersmelt en de stijging van de zeespiegel. Ten tweede zijn er ook nieuwe prognoses voor de toekomst nodig, die worden aangepast aan de laatste wetenschappelijke inzichten, zoals de verwachte opwarming, maar ook een mogelijk eerdere amoc collaps, een versnelde gletsjersmelt en een versnelling van de stijging van de zeespiegel. Ook het effect van vermindering van de aerosolen moet worden meegenomen. Het KNMI gebruikt zogenoemde cordex-cijfers, waarin het effect van de aerosolen niet is opgenomen, terwijl wetenschappelijk onderzoek toont dat de opwarming in de zomers in Europa hierdoor met een hele graad wordt onderschat. Ten derde is er een betere inschatting nodig van het effect van wereldwijd beleid. Dat gaat beide kanten op. Enerzijds bijvoorbeeld het Trump-effect, maar anderzijds nieuwe technologie om juist de uitstoot te beperken. Denk bijvoorbeeld aan China.

Deze drie zaken vragen voor een deltaland, en dus ook voor dit waterschap, echt aandacht. Je kunt niet blijven leunen op verouderde modellen, terwijl de wereld verandert. Goede informatie is cruciaal om droge voeten te houden en tegelijkertijd watertekorten te voorkomen. Zij vraagt het DB dan ook om zich hiervoor sterk te maken naar buiten toe. Met name is het verzoek om bij het Rijk, het KNMI, de delta-commissaris en andere relatieve stakeholders opnieuw onder de aandacht te brengen dat de beschikbaarheid van actuele prognoses, gebaseerd op actuele observatiereeksen, essentieel is voor waterschappen om hun taak goed en doelmatig uit te voeren.

Zij had, net als mevrouw Van Santvoort, dit onderwerp graag in een commissie voorbereidend willen behandelen, maar dat is bij een motie-vreemd niet mogelijk.

De voorzitter wijst erop dat het ook mogelijk is een initiatiefvoorstel in te dienen. Dan was er gelegenheid geweest om dat ook in de commissie te bespreken.

Mevrouw van Santvoort zegt dat zij wat extra informatie zal geven over de bedreiging van Nederland, zowel aan de westkant als aan de oostkant. Aan de oostkant zie je dat de gletsjers door de hogere temperatuur veel sneller smelten. Nederland kreeg daarmee te maken doordat de waterstand in de rivieren die worden gevoed door gletsjerwater, hoger werd. Er zijn maatregelen tegen genomen, zoals bypasses en uiterwaarden die onder water mogen stromen, maar dat levert problemen op voor mensen die daar dichtbij wonen. Overigens is het probleem veel groter, als er straks geen smeltwater meer is, want dan zakt het niveau van de rivier. In dat geval zal de handel stagneren en dat geeft economisch behoorlijke klappen. Je kunt wel denken dat dat nog heel lang duurt, maar dat is niet zo.

De stijging van de zeespiegel heeft gevolgen voor zowel de Noordpool als Antarctica. De Noordpool bestaat uit zee-ijs. Als daar het ijs verder smelt, zal de zeespiegelstijging niet extra toenemen, maar daar is het grote gevaar dat er een donkere wateroppervlakte overblijft, waardoor je minder reflectie hebt. Het zeewater neemt dan meer energie op uit zonnestraling, waardoor het verder

opwarmt. Daardoor ontstaan westenwinden, ook langs Nederland. In 2023 en 2024 hebben die enorme hoeveelheden neerslag veroorzaakt. Op Antarctica ligt landijs en als dat gaat smelten, heeft dat wel een stijging van de zeespiegel tot gevolg. Die gegevens heeft zij overgenomen van het Amerikaanse NSIDC (National Snow and Ice Data Center). Dat voorziet een stijging van de zeespiegel van meer dan 50 m. Het gevolg voor Nederland is verzilting en bovendien komen grote delen van West-Nederland onder water. Je moet dan de dijken verhogen, maar er moet nu al veel geld worden uitgegeven voor het HWBP.

De heer Tollenaar vindt dat de motie eigenlijk een oproep is tot lobby, want het doel is beleidsbeïnvloeding bij externe partijen, met het KNMI als belangrijkste. Hij wil van het DB weten welke andere lobbyzaken het waterschap laat liggen, als het op deze lobby inzet. Een andere vraag is hoe hoog het DB de kans acht van deze lobby, want dat lijkt hem belangrijk in de afweging dat het dan op andere onderwerpen een tandje minder wordt. Hij schat in dat de kans dat dit succes heeft voor een waterschap alleen niet zo groot is.

Mevrouw Slegers zegt dat zij moest denken aan het woord “subsidiariteitsbeginsel” en zij wil weten of dat hier speelt. Bijna niemand in deze zaal is het oneens met wat net allemaal is geschetst, want daar kun je niet omheen. Maar als je iets wil, betekent het nog niet dat het ook kan. Er moet dus worden gehandeld, ook door het waterschap, maar de vraag is wie voor dat handelen aan de lat staat. Wat kan De Dommel en kan een andere entiteit of een ander orgaan dat niet beter en effectiever?

Mevrouw Lammers vindt het prima om dit door een ander orgaan te laten doen, maar de vraag aan het DB is wel om deze lobby in te zetten. Nu het AB deze kennis heeft en weet dat er echt essentiële zaken ontbreken, mag het dit niet naast zich neerleggen en afwachten wat er in de buitenwereld toevallig misschien wordt opgepakt. De Dommel moet de aanjager zijn, bijvoorbeeld van een specifiek orgaan. Het kan bijvoorbeeld de delta-commissaris zijn die dit mede namens De Dommel oppakt.

Mevrouw Slegers meent dat het dan eenvoudiger is dat iedereen uit dit AB overal waar hij of zij komt ervoor pleit te werken met de laatste scenario's en de laatste resultaten van alle onderzoeken.

Mevrouw Lammers erkent dat het belangrijk is dat dit gezamenlijk gebeurt, want het is echt een blinde vlek en zij maakt zich daar grote zorgen over. Maar mevrouw Slegers vindt ook dat moet worden gewerkt met de laatste scenario's en die zijn er juist niet. Wat in dit land nodig is, is dat de knappe koppen bij elkaar gaan zitten en die scenario's updaten. Dat is de te voeren lobby.

Mevrouw Bemelmans meent dat het KNMI ook al de wens heeft om met de laatste gegevens te werken. De oproep in de motie wordt gedaan aan het Rijk, het KNMI en de delta-commissaris, maar de Unie van Waterschappen wordt niet genoemd. Juist mevrouw Lammers heeft door haar actie rond pfas een goede ingang bij de Unie. Zij adviseert daarvan gebruik te maken.

Mevrouw Lammers is het er helemaal mee eens dat de Unie hierbij moet worden betrokken. Die staat ook genoemd in bullet 3. Helaas is die bovenin de oproep weggefallen, maar het was de bedoeling die daarbij mee te nemen. Zeker omdat

alle waterschappen deel uitmaken van de Unie en waterschappen zijn de organisaties in Nederland die hierover wakker moeten liggen.

De heer Lokin zegt dat het DB de breed gedeelde behoefte steunt aan goede en actuele data om het werk op te baseren, zeker als het gaat om klimaatdata. Die zijn relevant, omdat er een directe relatie is met de toekomst van water. Dat is de basis voor het plannen van de werkzaamheden van het waterschap.

Hoewel klimaat en weer andere concepten zijn, sluit hij niet uit dat de ontwikkelingen van de laatste twee jaar indicatoren zijn voor een ander klimaat dan eerder is ingeschat. De vraag is of dat waar is. Meestal is het antwoord dat omstandigheden al waren voorzien en te maken hebben met extreem weer en niet met klimaatverandering, maar hij wil dat wel weten. Want als het wel zo is, kan het waterschap beter op de zaken vooruit gaan lopen.

Spreker realiseert zich goed dat De Dommel op zichzelf bijzonder weinig indruk maakt in de rest van de wereld. Om acties van De Dommel impact te geven, zullen zij slim moeten worden georganiseerd. Hij adviseert daarom de vergeten "Unie van Waterschappen" in de eerste oproep toe te voegen. Sterker nog om de pijlen te richten op de Unie, want dat is het collectief van 21 waterschappen. Die waterschappen zijn opgericht om de waterveiligheid van Nederland te organiseren. Als de Unie iets zegt, komt er iets in beweging. Je krijgt pas de wind in de zeilen als in de Uniecommissie die hierover gaat, de uitspraak wordt gedaan dat dit belangrijk is en dat de Unie ervoor gaat.

Hij adviseert dus de actie te beperken tot één kanaal: de Unie. Hij zegt toe dat verzoek voor te leggen aan de commissie watersysteem van de Unie. Hij zal daar proberen om met de juiste argumentatie steun te krijgen voor de oproep. Als 11 van de 21 waterschappen daarmee instemmen, is daarmee een standpunt van de Unie gerealiseerd. Dan heb je ook een titel om bij de overige clubs binnen te komen op een plek waar dat impact kan hebben. Je kunt dit natuurlijk ook aankaarten bij het KNMI, het IPO en de VNG, maar dat lijkt hem niet effectief. Bovendien gaat het, als het wordt georganiseerd als geschetst, nauwelijks ten koste van capaciteit en komt er dus niets anders in gedrang.

De heer Verhoeven vraagt of een AB-lid kan inspreken bij een Unie-commissie.

De heer Lokin antwoordt ontkennend. De Unie-commissie is een gezelschap van DB-leden, die hun waterschap vertegenwoordigen. Daar komt dus het standpunt van een waterschap ter tafel.

Mevrouw De Rooij wil weten of een hoogleraar wel mag inspreken.

De heer Lokin beantwoordt ook die vraag ontkennend.

Mevrouw Slegers wijst erop dat veel AB-leden ook contacten hebben met fracties in Den Haag. Wat let om deze zorgen daar over te brengen?

Mevrouw Lammers is blij met de toezegging dat de heer Lokin dit bij de Unie van Waterschappen zal aankaarten. Het is belangrijk voor dit AB om voor die tijd te weten waar het allemaal aan schort. Daarom roept zij op om te kijken of er in haar artikel 58-vragen onduidelijkheden staan. Zij hoorde van de portefeuillehouder dat de perceptie is dat de laatste twee jaar niet in de modellen zit. Kevin Schmidt is hoofdmodelleur van NASA en hij geeft aan dat de observatiereeksen in de laatste IPCC-modellen gaan tot en met 2014. Dus het gaat om een veel langere periode. Juist de afgelopen tien jaar is er ontzettend veel gebeurd. Als dit bij de Unie wordt

neergelegd, moet duidelijk zijn waaraan het allemaal schort, want het zou zonde zijn als de argumenten van tafel worden geveegd. Zij is bereid iedereen dingen uit te leggen en kent ook twee klimaatwetenschappers die om hulp kunnen worden gevraagd; de een op het gebied van klimaatadaptatie en de ander specifiek op klimaatmodellen. Alle hulp is nodig om dit een succes te maken.

De voorzitter complimenteert mevrouw Lammers voor haar passie. Hij vraagt of zij de motie handhaaft.

Op verzoek van mevrouw Lammers schorst de voorzitter de vergadering.

Nadat de voorzitter de vergadering heeft heropend, verleent hij het woord aan mevrouw Lammers.

Mevrouw Lammers zegt dat de indieners ontzettend blij zijn dat de portefeuillehouder dit sterk onder de aandacht wil brengen bij de Unie en dat anderen zich hard zullen maken op andere tafels. Zij is van plan de motie terug te trekken, maar vraagt nog wel of er dan in de eerstvolgende commissievergadering na de vergadering bij de Unie een terugkoppeling kan komen.

De voorzitter zegt ook dat toe. Hij concludeert dat de motie dan is ingetrokken.

8. Rondvraag.

De heer De Bijl vindt het zorgelijk dat er na een maand droog weer al sprake is van droogteverschijnselen. Het grondwater is ernstig gezakt na twee natte jaren en hij neemt aan dat iedereen die mening deelt. Hij vindt dat er echt stappen moeten worden gezet in waterbuffering, zowel voor droge als natte tijden.

De voorzitter neemt er akte van.

Mevrouw Van der Zanden merkt en hoort van verschillende kanten dat de aandacht na de maaltijd aardig weg is. Zij vindt dit een erg lange vergadering en stelt voor te proberen de eindtijd te vervroegen, want dit is bijna niet vol te houden.

De voorzitter ziet dit als een oproep. Hij wijst erop dat er nu eenmaal tijd nodig is om de dingen te doen die het AB moet doen. Een vroegere eindtijd had betekend dat de vergadering eerder had moeten beginnen. Als het AB korter wil vergaderen, zal het wellicht ook de wijze van vergaderen moeten veranderen. Hij vindt dat deze vraag actief onder de aandacht moet worden gebracht van de commissie bestuurlijke vernieuwing die zich onder andere zal buigen over het reglement.

De heer Steunenbergh vraagt wanneer het AB informatie krijgt over het thema van de beeldvormende dag op 16 april.

De voorzitter antwoordt dat het AB uiterlijk volgende week donderdag de exacte informatie daarover krijgt. Er zullen overigens verschillende onderwerpen aan de orde komen. Er wordt dus veel beeld gevormd op 16 april.

De heer Niemeijer wenst de voorzitter en de afdeling communicatie veel sterkte bij het wereldkundig maken van de besluiten van het financiële verhaal. Hij is heel benieuwd naar de reacties in het veld.

In een van de agrarische vakbladen, Nieuwe Oogst, las hij dat er gemor is in de waterschappen over de KRW-impuls Brabant. Heeft het AB hierop invloed gehad of is dit het waterschap gewoon overkomen?

Mevrouw Ruijs antwoordt dat de Brabantse waterschappen samen met de provincie een voorstel in de pers hebben gebracht hoe zij de KRW-impuls inhoud willen geven. Het AB is daarover een week of twee geleden geïnformeerd. Er is meteen aangegeven dat het AB over de besluitvorming gaat. Die vindt plaats in de voorjaarsnota. Er wordt nu uitgezocht wat de consequenties kunnen zijn. De KRW-impuls Brabant zal overigens een van de onderwerpen zijn in het beeldvormend overleg op 16 april a.s.

De heer Van Selst stelt dat iedereen heeft kunnen lezen dat er een beregeningsverbod is ingesteld voor bepaalde gebieden. Maar het baart hem meer zorgen dat de peilbuizen voor het grondwaterpeil niet overal meer kloppen. Hij vraagt zich af of de meetgegevens die dadelijk worden gebruikt nog wel relevant zijn. Bovendien zijn de peilbuizen in het gebied niet echt goed verdeeld.

Mevrouw Ruijs merkt op dat maart in heel Nederland een recorddroge maand is geweest. De waterschappen kunnen vanaf 1 april een besluit nemen over de beregening van grasland. Het DB heeft dat besluit moeten nemen voor een van de drie deelgebieden. De twee buurwaterschappen hebben hetzelfde besluit genomen voor deelgebieden.

Er is in het stroomgebied van de Dommel geen discussie geweest over de waarden die de peilbuizen aangeven. De hydrologen hebben die waarden gecheckt met de brondata en er zijn de afgelopen weken geen inconsistenties gezien.

Zij heeft nog nooit gehoord dat de buizen niet goed zijn verdeeld over het gebied.

De heer Van Selst zegt dat je wel kunt spreken over de droogte in maart, maar in het gebied waar hij woont, staat het water nog volop in de sloten. Het wordt wel minder. Op de site van De Dommel staan in het gebied maar weinig peilbuizen. De portefeuillehouder zegt dat de metingen allemaal kloppen, maar hij heeft zijn twijfels, want volgens zijn achterban zijn er in het veld andere ervaringen. Hij weet niet wat de waarheid is, want hij gaat niet bij alle peilbuizen kijken of de waarden kloppen.

Mevrouw Ruijs wijst erop dat voor de metingen voor 1 april een selectie van de peilbuizen wordt gebruikt. Er zijn inmiddels heel veel peilbuizen, met allerlei doeleinden. Zij wil zich nu beperken tot de peilbuizen met langjarige meetreeksen (25 tot 30 jaar). De medewerkers hebben alle vertrouwen om daarvan uit te gaan. Als daar nadere vragen over zijn, wil zij die na de vergadering beantwoorden.

9. Sluiting.

De voorzitter sluit, te 20.25 uur, de vergadering met de bede.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 21 mei 2025

E. de Ridder
(voorzitter)

H.J. Kielenstijn
(secretaris)